

Nyt kun meillä on tässä neljäs luento otsikolla "Alastalon salissa" alkamassa

tilanteessa, missä tää on viimeinen kerta kun mä tän Filosofia ja systeemijattelu -sarjan professorina saan kunnian pitää, niin

kyl mä koen tän, että olemme joutuneet työskentelemään Zoomin läpi, niin itse asiassa tervetulleena lahjana juuri siitä syystä, että

joidenkin teemojen kehittäminen onnistuu paremmin, kun mä en koe niin suurta painetta ikään kuin "esiintyä

kiinnostavasti" kuin mitä tollasessa tilanteessa, missä on 600 ihmistä jossakin salissa,

niin ajoittain sellainen paine syntyi ihan oikeastaan asiaankuuluvasti ja että tässä meidän mahdollisuus myöskin sitten

antaa mieleemme viipyä niin on sellainen pointti, joka on sekä tärkeä että oikeastaan aika kiinnostava, että jos sä ajattelet siis sitä,

että miten sun ajattelu yhtäältä de facto toimii ja sit ajattelet, että miten se niin kuin voisi toimia

joiltakin osin enemmän, niin voisi sanoa, että jos joku nyt esimerkiksi vaikka opiskelee Aalto -yliopistossa

niin oikeastaan siihen katsomatta, että mitä hän opiskelee, niin ajatellen sitä opiskelua ajattelun kehittymisen

näkökulmasta, niin vois sanoa, että no pointti on se, että sun tietynlainen tuotantoteho sen jonkun

opiskelun kannalta, mikä liittyy nyt vaikka kauppikseen, että just se ajattelutapa nyt sitten saa sellaisia kierroksia, mitä sitten

sillä sun ajattelullas ei ois ollut. Et Aalto-yliopistossa on ihan valtavaa osaamista niin monella erilaisella

inhimillisen tiedon osa-alueella, et kun sä lähdet sitten paneutumaan siihen, niin sun tuotantotehosi saattaa kasvaa aivan

eksponentiaalisesti. Ja tää on ihan valtavan tärkeätä, koska monissa käytännön tilanteissa sulla ei oo enää aikaa hankkia ikään kuin sitä

ajattelutapaa, joka sen jonkun jutun kannalta olisi ollut merkityksellistä. Että nythän me nähdään, jos me ajatellaan

koko maan mittakaavaa ja koko maailman mittakaavaa, että kun jonku pandemian kanssa syntyy tilanteita, niin ne on jollakin tavalla

siis uudenlaisia, mut ei ne oo ihan kokonaan uudenlaisia, jonka takia on kaikenlaista sellaista ajattelua, että

se on hienoa, että jos joku on itse asiassa jo varautunut siihen, että jotain tuollaista voisi tapahtua, kun mikä nyt sitten de facto

on tapahtunut. Mutta väheksymättä sellaista, tavallaan ehkä vähän kärjistäen sanoen, mekaanista tuotantotehoa, mikä,

sun ajattelulla voi, koskien joitakin asioita, joitakin ihmisen elinympäristön

ominaispiirteitä, lainalaisuuksia koskien olla, niin kyllähän sun ajattelu kuitenkin aina silloin tällöin myöskin viipyilee

ja tää, että sun ajattelu aina silloin tällöin viipyilee, niin voi tapahtua myös sen takia, että yksinkertaisesti joku tilanne on sellainen, että

siinä ei ole oikein muutakaan tehtävää, kuin vain vähän niin kuin odotella. No tietysti nykypäivänä, jos ihmiselle, nykyihmiselle, meille syntyy semmonen tilanne, että sä

odottelet jotakin bussia tai jotakin sun kaveria, jossakin tilanteessa, jossakin Stokkan

kellon alla tai jossakin Robert's Coffeessa, niin käytännössä mitä sit me tehdään on, että me

hypätään pois siitä viipyilyn ulkoisesta tilanteesta ja samalla myöskin siitä

sisäisestä tilanteesta, mitä se viipyily olisi ollut, jonkun ulkoisen impulssivirran vietäviksi,

koska meillä on sellainen impulssivirta meidän taskussa, erotuksena

meidän vanhemmat meidän ikäisinä, puhumattakaan meidän isovanhemmista meidän ikäisinä tai siis ylipäättänsä

koko ihmiskunnasta tähän asti meidän ikäisenä ja tän takia voi olla, että sun ajattelun viipyily, niin sit yksinkertaisesti sillä on vähemmän tilaa tapahtua.

Ja tän seurauksena, kun sulla on vähemmän tilaa antaa sun ajattelun viipyillä niin myöskin taas sellainen vilistys,

mikä vois lähteä liikkeelle siitä viipyilystä, siis vilistys, joka on sellaista, missä sun mieleen tulee jotain sen perusteella, mitä siihen

ensin tuli ja sitten sä ehkä, kun se lähtee vilistää se sun ajatus, niin viivyt siinä vilistyksessä

siis sen tyyppisesti, kuin, no mä luulen, että monilla on tää kokemus, aina silloin tällöin, aika kenties säännönmukaisestikin

siis jos jossakin saunassa kun sä olet tai iltakävelyllä koiran kanssa tai vaikka suihkussa et paitsi, että sun ajattelu lähtee viipyilemään,

se myöskin sitten saa tilaa vilistää jollain, niin ku sä itse koet, jollain

hauskoilla ehkä luovillakin tavoilla. Et sulle tavallaan tulee mieleen jotain.

Niin se mitä Filosofia ja systeemiajattelu tässä suhteessa pyrkii tarjoamaan ei ole, että sun tuotantoteho kasvais jossakin suhteessa,

minkä takia me emme tee koko tän sarjan kuluessa mitään sellaista, mitä nyt voisi ajatella, että on ikään kuin

mekaanista valmentautumista johonkin, siis mitenkään sellaista väheksymättä. Et mehän

tiedämme, että monet asiat syntyy eläviksi käytännöiksi vain sen kautta, että ihminen toistaa tarpeeksi sitä.

Ja usein käytännössä ei ihan hirveän kauan tarvitse jotakin toistaa, että se muuttuu niin kuin sanotaan automaattiseksi,

siinä mielessä mekaaniseksi ja monet tilanteet on sellaisia,

että se on elintärkeää, että erilaista ajattelua ja muuta mekaniikkaa on ihmisillä sitten selkäreppussa, kun se

tilanne sitten räjähtää käyntiin ja että tavallaan, jos me ajatellaan suomalaista yhteiskuntaa niin kyllähän tavallaan tässä

on pantava merkille jonkinasteinen kompurointi, ihan siis voisko sanoa lainsäädännöllisesti,

jota voisi kuvitella, että oikeestaan toi ois otettu ennakolta jo huomioon, että

noin ei tapahtuisi, että kun lakeja, jotakin asetuksia valmistellaan niin se tapahtuu jossakin, sit sitä harkitaan, että onks tää

hyvä juuri näin. Sitten on tietynlainen prosessi, millä se sitten viedään eteenpäin jossakin valtioneuvoston kokouksessa,

jossa istuu erityinen henkilö erikseen varmistamassa, että kaikki mitä tehdään, on Suomen lakien mukaista.

Niin näyttää siltä, että tässä ei niin kuin onnistuta. Että tässä suhteessa ikään kuin tietynlaisella mekaanisella tuotantoteholla

olisi tiettyä kehityskehitystilaa tossa kohdassa mutta väheksymättä sitä

niin tämä ajattelun viipyilyn mahdollisuus ja siihen perustuvan mahdollisuusmaailman vilistävä

esiinkurkistelu, niin se on tän Filosofia ja systeemiajattelun yksi keskeinen pointti ja mä oon sinänsä ollut tosi innostunut siitä, että

kun ne tallenteet, mitä tästä on syntynyt, on jo vuosia löytäneet ihmiset hyvin vahvistavasti näiden ihmisten kokemuksessa heidät

kohdaten. Niin kuitenkin samanaikaisesti se, että sellaisen reaaliaikaisuuden kautta, mitä tää livetilanne ilmentää niin myöskin

saattaa syntyä tärkeitä mahdollisuuksia juuri tän viipyvyyden kannalta ja siihen liittyvän vilistävyyden kannalta.

Et tavallaan se mahdollisuus, mikä sulle aukenee sen suhteen, että sun mieleen tulee yhtä ja

toista, koska sä oot tässä tilanteessa jollakin tavalla viipyvästi, niin on iso mahdollisuus ja

siihen liittyen niin tosiaan mua on oikeestaan tosi paljon inspiroinut tietoisuus siitä, että kun sitten

me ollaan tutkittu sitä, että kuinka pitkään ihmiset keskimäärin katsoo YouTube-tallenteita

tästä Filosofia ja systeemiajattelu -sarjasta, niin viimeksi kun me katsottiin, niin olikohan se 36 minuuttia tai sitä luokkaa,

niin musta se oli aika pitkä yhtenäinen jakso, siis se oli joka tapauksessa enemmän kuin esimerkiksi vaikkapa 17 minuuttia,

mitä tommonen TED Talk kestää, olettaen, että ihminen ei ikään kuin, normi-ihminen, jotenkin niin kuin malta olla

omien ajatustensa kanssa kuuntelemassa jotain juttua kuin esimerkiksi 17 minuuttia, mutta silti

voisi tehdä sellaisen yleisennusteen, että varmaan on niin, että ainakin jotkut ajattelun viipyilyn ja vilistykseen

muodot on sellaisia, että ne vaatii riittävästi aikaa, joka on enemmän kuin esimerkiksi 17 minuuttia ja että tästä syystä niin se on hyvä juttu, jos ihmiset jotenkin onnistuu saattamaan itsensä semmoiseen mentaaliseen tilaan, jossa tuollainen työskentely, kuin mitä mä sanoisin, että aika monen mielestä tässä Filosofia ja systeemiajattelu -ympäristössä heille on osoittautunut mahdolliseksi, et semmonen sitten syntyis, se, mikä sille ihmisille siinä on mahdollinen.

Ja miksi tämä on aikamoinen pointti, niin mä sanoisin, tässä ajassa, mitä me eletään, niin yksi, ehkä pikkasen

kärjistävästi sanoen, näkymä, minkä kautta tätä ilmiökenttää katsoa, siis

sitä kautta sitä meidän omaa ajattelun tosiasiallista tapahtumista ja sitä kautta myöskin meidän ajattelun

ehkäpä jatkossa paremmin tapahtuvuutta vois tarkastella, niin on semmoinen yleisnäkymä, jonka mukaan näyttäisi olevan näin, että meidän mieli ei kertakaikkiaan vaan pysty samanaikaisesti toimimaan suoritefokuksella ja refleктоimaan vapaasti, josta tietysti sitten se suoritefokus, millä meidän

mieli työskentelee, niin sehän voi olla johonkin hyvinkin pieneen suoritteeseen suuntautunut, että se voi olla vaan esimerkiksi sen tsekkaaminen, että mitä joku kuva on tai että mitä

jonkun tietynlaisen vihreällä merkityn pampulan takana on niin sitten muutaman rivin viestinä ja että tavallaan meidän mieli ei sinällään varmaan kovin herkästi pysty

tekee eroa ainakaan ennakolta sen suhteen, että onko joku suorite, mihin voidaan ryhtyä, joku tehtävä, mihin voidaan ryhtyä, että kuinka tärkeä siihen ylipäänsä on ryhtyä

ja että siihen kyllä tarvitaan sitten vähän sellaista laajempaa tarkastelua, minkä kokonaisnimikkeenä reflektiivisyys,

reflektointi, pohtiminen, asian laajempi ajatteleminen, ne on ihan mahdollisia nimikkeitä sille, niin sen mahdollisuuden, että meidän oma mieli juuri reflektiivisyyden suhteen

olisikin dramaattisesti alikäytettynä, niin nousee tässä nyt tarkasteluun ja tää nousee tarkasteluun siinä suhteessa aika, mä sanoisin, voimallisesti, että kun ajatellaan tästä toisesta suunnasta, niin Sokrateen hahmoa, tietysti kun meillä

on Filosofia ja systeemiajattelu -sarja niin vois sanoa, onhan toi nyt ehkä ihan luonnollista ajoittain muistuttaa itseään myöskin sitten

jostakin just nimenomaan filosofian historian kaikkein maineikkaimmista ja ehkä sitten joissakin suhteissa suuntaa antavimmista hahmoista ja ideoista, no vois sanoa, että Sokrateen hahmo nyt

on ihan ilmiselvästi jotain sellaista, että mitä tahansa muuta me ajattelemme filosofiasta niin ainakin nyt sitten Sokrateen hahmo liittyy siihen. Mut Sokrateen hahmohan on siinä suhteessa taas kiinnostava

esiin nostatettava, että kun katsotaan, mitä me nyt sitten tiedämme Sokrateesta, mitä näyttäisi, että mihin Sokrateen vaikutus sitten yli

vuosituhansien nyt sitten keskeisesti kytkeytyy, niin on hänen hahmonsansa toimeliaisuuteen, siis siihen, että mitä hän

kaikennäköistä teki, erotuksena esimerkiksi se, että mitä mieltä hän oli jostakin asiasta.

Huomatkaa, että nythän on sellaisia ihmisen ympäristöjä, jossa kaikki ratkaistaan, ainakin näennäisesti, sen pohjalta, että

mitä mieltä joku on jostain, että esimerkiksi, että kun tässä ennen pitkää äänestämme kunnallisvaaleissa,

niin mä luulisin, että aika pitkälti me suuntaudumme siihen, me monet, sillä ajatuksella, että me äänestämme sellaista

kandidaattia, jonka mielipiteet ovat meidän mielestämme oikeita, joka on ihan mahdollinen tapa ajatella, mutta se on eri tapa ajatella,

kuin se, että miten tää henkilö, jolla mahdollisesti on jotakin mielipiteitä, jotka näkyy mahdollisesti jossakin äänestyskoneessa,

että miten tämä tulee toimimaan tämä henkilö. Tämä niin ku toimeliaisuuden ulottuvuus on kuitenkin eri asia

kuin mielipiteen ulottuvuus.

No tämä Sokrateen toimeliaisuus taas puolestaan monasti sitten, jos ihan filosofian oppihistoriaa ajatellaan, niin pannaan merkille

tällaisena haluna kyseenalaistaa ja käytännössä kysyä toiselta niin hankalia kysymyksiä, että sitten tän toisen

tietämättömyys siitä asiasta, missä hän esiinty hyvinkin tietävänä, paljastuu sen kyselemisen seurauksena,

joka on tällaisen tietynlaisen kriittisen asenteen ideaalin esiintuominen, joka on hirmuisen tärkeä asia tietenkin.

Ja että inhimillinen kehitys, inhimillinen uudistuminen myöskin yksilötasolla, niin vaikea kuvitella, että sitä voi tapahtua

myöskään jossakin kollektiivissa, jos kriittisyydelle ei ole tarpeeksi tilaa. Yhteiskunnan kannalta on hirmuisen tärkeätä,

että se yhteiskunta, että siitä on rakentunut, että siinä on aitoa tilaa kriittisyydelle, siis siinä mielessä tällaiselle sokraattiselle

kysyvyyden hengelle. Ja tietysti koko tieteen idea perustuu kriittisyydelle

yhtäältä myös, että mitä tahansa, mitä esitetään, niin sille pitää olla perusteita, jotka perusteet taas voidaan asettaa kyseenalaiseksi, ja

joita sitten halutaankin, että harkitaan sen jälkeen, kun niitä perusteita on esitetty, mutta tosiasiallisesti

kuitenkin, kun me katsotaan sitä, että mihinkä Sokrateen toiminta oikeastaan perustu, niin se oikeastaan ei ollut vain tollasta,

voisko sanoa, älyllistä kysymistä, vaan pikemminkin siinä oli sellanen tietty syvempi idea siitä, että tällä kysymisellä,

jossa tietämättömyyttä niissä meissä, ja kaikkihan me olemme sellaisia, jotka monesti luulemme tietävämme,

kun tosiasiasa emme tiedä, niin mitä sillä kysymisellä on tarkoitus nyt saada aikaiseksi,

on parempaa elämää, että ihminen havahtuisi siihen, että elämässä on kysymys jostakin isommasta ja että tälle jollekin isommalle

semmoinen nimike kuin hyve nyt olisi ihan hyödyllinen, minkä kautta sanallisella tasolla sitä ilmiökenttää

voisi jäsentää ja sitä kautta kysymys siitä, että no miten itse elämä voisi olla parempaa

ja mitenkä mun oma elämä voisi olla parempaa eli mitenkä mä voisin toimia paremmin

tuleekin mukaan siihen tarkasteluun. Ja just tää kysymys siitä, että miten sun oma elämä voisi olla parempi

sen kautta, että sun oma ajattelu jollakin tavalla löytäisi tapoja ohjata sun elämää paremmin,

on se, mitä me tässä olemme Filosofia ja systeemiajattelu -sarjan puitteissa pyrkineet tuomaan tarkasteluun ja mä sanoisin, että

aika vaikea kuvitella, että sä kovin pitkälle pääset tuolla alueella, jos kuvitellaan, että sua kiinnostais tollanen alue,

ilman, että sä synnytät tilanteita,

missä sun mieli jotenkin saa tilaa viipyä ja sitä kautta vilistää johonkin sellaisiin suuntiin, mihin se ei olisi lähtenyt vilistämään,

jos et sä olisi antanut tilaa sille lähteä vilistämään siihen suuntaan.

Tää viipyvyyden ilmiö, nyt tämän

Alastalon salissa -otsikon alla tarkastelu tuo mut siihen ensinnäkin toteamukseen, että

kyl mä luulen että mä jo lukiopoikana kuulin Volter Kilven kirjasta Alastalon salissa,

koska se on niin valtavan maineikas teos siitä, että tuskin kukaan on lukenut sitä,

ja samanaikaisesti kun sitä kuitenkin taas sitten jollakin tasolla on pidetty alusta alkaen,

kun sen volyymikin on niin suuri, siis 900 sivua,

kahdessa osassa, mutta tosi harva on lukenut sen. Ja se, että tosi harva on lukenut sen taas puolestaan

ei ole yllätys jos sä hankit sen kirjan käsiis, sitten avaat sen ihan mistä vaan,

ehkä lukuun ottamatta ihan sitä sellaista prologia siinä, niin että jos sä avaat

sen melkeinpä mistä tahansa sivulta niin mä sanoisin, että sulla on vaikeuksia lukea sitä, edes sitä yhtä sivua,

siis yhtä sivua. Ja tää on kiinnostava tää, että ihmisellä voi olla vaikeuksia lukea jotakin tekstiä,

esimerkiksi mulla on ollut vaikeuksia lukea Kalevalaa. Marianna Virta, mun läheinen yhteistyökumppani

mun omien kirjojen kanssa briljantti graafikko, teki Kalevalasta sellaisen tasku-Kalevalan, oliko se nyt 90-luvun lopussa vai

sellainen tunne, että mä pystyn tätä lukemaan vähän enemmän kuin

aikasemmin, mut käytännössä mä en pystyny lukemaan

Volter Kilven kirjaa Alastalon salissa edes yhtä sivua. Mä pystyin Kalevalaa lukemaan sentään muutaman sivun.

Kunnes sitten, mitä tapahtu, oli, että kun selailin äänikirjatarjoamaa, niin mä huomasin, että

siellä oli Kalevala. Sitten kerran, kun mä olin ajamassa Hyvinkäälle, mistä mä olen siis kotosin, äitiäni katsomaan,

niin mä aloin siinä autossa kuunnella Kalevalaa luettuna. Mä olin aivan niin ku ällistyny,

että kuinka hyvin se rullaa, että kuinka uskomattoman mukaansatempaava Kalevala itse asiassa on niin luettuna

ja sitä kautta kuunneltuna. Niin mulle tuli mieleen siis tää pointti, että no alun pitäenhän tää tietenkkin on ollut juuri tätä, mitä nyt sitten

mä jonkunasteisesti tässä saan tilaa kokea ainakin enemmän, kuin sen lukemiskokemisen yhteydessä mä

onnistun kokemaan. Että kun nää alun pitäen on ollu suullisia juttuja, että tää on

toissijainen versio koko Kalevalasta tää kirjaksi printattu versio, jota joku sitten lukee.

Sehän saattaa olla, että ihmisolento on sellainen, että hän jotenkin reagoi johonkin toisen ihmisäänen kuljettavuuteen jollakin

ajanhetkellä siis eri tavalla, kuin miten hän sen ihan samaan asiaan, jos se lukee vaikka tekstinä jollakin vaikka powerpointilla,

niin tekee. Että se on ihan aika todennäköistä oikeastaan, että ihmisen kokeminen, joka millä tahansa mittarilla on hyvin

tollanen monisyinen, moniulotteinen

herkkyysetoinen mekanismi, että varmaan tollaseen puhuttuun sanaan ihminen kaiken kaikkiaankin reagoi eri tavalla,

kuin siihen ihan samaan sanaan, jos se on painettuna. Niin näin mä pääsin siis Kalevalaan sisään, mut sitä kautta

myöskin mä pääsin tietynlaisen, voisko sanoa suullisen kulttuurin sisään, että sillä olisi jokin sellanen arvo, sillä suullisella kulttuurilla,

mitä vastaavaa arvoa, taas sitten väheksymättä mitenkään kirjallisen kulttuurin arvoa, niin sillä kirjallisella kulttuurilla ainakaan kokonaan

ei ole. Elikä että mahdollisesti olikin tällainen jotenkin kiinnostavuuden alue, johonka se kirjallisen kulttuurin sinänsä

valtava antavuus ei kuitenkaan yletykään. Ja mä sanon tän

henkilönä, niin kuin olen sanonut, että mähän rakastan kirjoja,

mutta sitten samanaikaisesti, kun tää oivallus sit lähti jollakin tavalla sieltä vilistämään esiin, niin

huomatkaa, siinä tietynlaisessa viipyilyn avaruudessa, mikä oli syntynyt siinä kun mä ajan äidin luokse Hyvinkäälle

ja kuuntelen siinä autossa sitten Kalevalaa, niin

mulle heräs sellainen havainto, että oikeestaan mä itse oon tässä pyrkinyt toimimaan ihan tosi paljon

siis just tässä suullisen kulttuurin ulottuvuudessa. Ja yhtenä vuonnahan

eräät osallistujat teki niin, että he kirjoittivat puhtaaksi koko Filosofia ja systeemiajattelun

siltä vuodelta. Et siis kaiken mitä mä sanoin siinä.

No nythän tää YouTuben, tai onko se EU:n, mä en tiedä minkä määräys siitä, että kun joku julkinen taho kuten vaikka Aalto-

yliopisto julkaisee jonkun videon, niin siihen pitää tällaisista saavutettavuussyistä panna tekstitys

mukaan, on aiheuttanut sen, että nyt meidän täytyy tiimissä sitten

transskriptoida jokainen näistä luennoista, jonka seurauksena siis syntyy teksti,

mutta siinä aikaisemmassa vaiheessa, kun se teksti syntyi Filosofia ja systeemiajattelun siitä jostakin kevästä,

niin samanaikaisesti, kun se näytti aika kiehtovalta, mitä siinä sitten tuli vastaan, se silti oli jollakin tavalla oleellisesti vähemmän, kuin mitä se näytti olevan kokemuksellisesti itse siinä tilanteessa.

Että jo vuosiahan on ollut niin, että ihmiset on jotkut valittaneet siitä, että mun luennoista on niin vaikea

tehdä muistiinpanoja esimerkiksi. Siis että on vaikea muuttaa ylöskirjoitettaviksi sanoiksi

että mitä siinä luennossa oli, jolloin siis oletus on se, että luennon täytyy olla jollakin tavalla muutettavissa

ylöskirjoitettaviksi sanoiksi. Se on mahdollinen kanta, mutta vaihtoehtoinen kanta on, että noin ei välttämättä olekaan.

Että kenties olisikin niin, että olisi joku sellainen suullisen viestinnän ja viestin ja kommunikatiivisuuden ja yhteydessä olevuuden puoli meissä ihmisolentoina, joka värähtelee just nimenomaan sen kanssa, mikä syntyy ainoastaan tai ainakin vahvimmillaan siinä reaaliaikaisessa tilanteessa, missä joku puhuu sen jonkun asian, siis vähän samantyyppisesti kuin se, että musiikki on hieno asia, että jos sä oot kokenut muusikko itse, et sä oot Anne Pelkonen, sä ootkin oopperalaulaja, niin sä näet jonkun sävellyksen,

sä voit katsoa niitä nuotteja, sä voit katsoa niitä sanoja, sä voit mielessäs kuvitella sen, Esa-Pekka Salonen katsoo jotakin,

Leif Segerstam, Susanna Mälkki katsoo niitä jotakin nuotteja ja kuulee sen mielessään mut veikkaampa kuitenkin, et sit kun hän pääsee sen johtamaan, kun hän pääsee sen esittämään, niin se silti on jotakin enemmän niin tää jokin enemmän, oli se, minkä kautta sitten, kun mä olin siis päässyt sisään Kalevalaan ja tietynlaiseen sellaiseen jotenkin sanojen elävyyteen,

mitkä just siinä yhteydessä, siis Kalevalasta, niin mun kokemukseen löysivät syvemmän tien, kuin mitä ne samat sanat painettuna edes Marianne Virran uskomattoman upeana toteutuksena tekivät. Niin kun mulla sit sattuihin silmiin yksi artikkeli, niin se oli tällainen kirja, Juhani Pietarinen: Suomalaisen filosofian vaiheita, siis Suomalaisen filosofian vaiheita, tän niminen kirja,

ja no mä tunsin tän Jussin, joka oli Turun yliopistossa pitkään professorina ja hän oli mua edeltävää sukupolvea professori Hintikan tutkimusryhmässä ja kuten mäkin niin hän oli alun alkaen aika kapeasti suuntautunut filosofinen loogikko.

Niin mä näin tossa antikvariaatti Kummisedän ikkunassa tän Juhani Pietarisen kirjan ja sit mä niin ku ostin tän Juhani Pietarisen kirjan sieltä, ja ehkä pikkasen myöskin ajatellen niin ku otsikkoa Suomalaisen filosofian vaiheita, niin mulla kävi mielessä, että mahtaakohan Jussi mainita mut tossa kirjassa ja et siis se oli musta niin ku siinä mielessä mahdollista, että hänellä on sellaista näköalaa, toisin kuin ehkä jollakin muulla vois olla, mun arvion mukaan, että jos hän niin kuin kirjoittaa laajasti tosta aiheesta, niin

mä saattaisin olla siinä jollakin tavalla mukana, mutta osoittautui, että tää onkin tällainen esseekokoelma, jossa on hienoja juttuja,

Turun akatemia: Eurooppalainen filosofia esimerkiksi ja J. V. Snellman, Edvard Westermarck, tän tyyppisiä, mutta viimeinen

luku onkin Volter Kilven filosofia. Mä olin ihan, että oho, että Volter Kilven filosofia, mä olin tosi hämmästynyt ja sit kun mä avaan tän

artikkelin Volter Kilvestä, niin täällä on tällainen lainaus

Volter Kilvestä, niin ku lainaukset monasti tällaisessa tekstissä erottuu selvästi sieltä, jossa Juhani Pietarinen siis lainaa tässä

Volter Kilpeä näin, että: "Käsitteellisesti ajatellen", siis käsitteellisesti ajatellen,

"kyllä ei ihminen ajattele enempää kuin renkaan kerrallaan ajatusketjussa,

mutta nyt onkin käsitteellinen ajatus aivan johdannaisin ja peräti

ohennettu ihmisen mielialaelämän ilmentymä." Niin mä olin näin, että oho.

"mutta nyt onkin käsitteellinen ajatus aivan johdannaisin ja

peräti ohennettu ihmisen mielialaelämän ilmentymä." Mä ajattelin, että tää on kyllä aika explosive ajatus, koska siis se

ajatus, mikä mulla oli tässä vaiheessa ajattelusta ja siitä mun pyrkimyksestä tällaisessa puhutussa filosofiassa,

näin vois sanoa, jossa pointtina ei ole opettaa kenellekään mitään erityistä sisältöä vaan luoda sellainen tilanne, missä ihminen voisi

jollakin tavalla löytää laaja-alaisemman väylän omaan ajatteluunsa ja omaan kokemiseensa niin että hänen tosiasiallinen elämänsä

tämän seurauksena rikastuisi siinä mielessä, niin olisi siinä

mun mielestä antiikkisen filosofian antiikkisen lupauksen sokraattisessa suunnassa enemmän kuin jonkun tietyn

tiedonjonon täyttämisen suunnassa se pointti. Niin tämä näytti olevan ihan niin kuin tosi relevanttia sen

kannalta, koska mun kokemus oli se, että niin paljon kuin mä rakastan käsitteitä, niin kyllähän mä nyt tähän mennessä oon sen

tajunnut, että käsitteillä sä pääset kuitenkin vain tiettyyn pisteeseen asti suhteessa ihmisen kokemiseen

ja tässä mielessä siis tällainen muotoilu kuin tässä tapauksessa

Volter Kilvellä "mutta nyt onkin käsitteiden ajatus aivan johdannaisin

ja peräti ohennettu ihmisen mielialaelämän ilmentymä" on musta kyllä niin kuin aika innostava ja näin mä ryhdyin sitten tutkimaan tätä

Juhani Pietarisen tekstiä enemmänkin. Hän tuo tässä esiin niitä pointteja, jotka liittyy tuohon Alastalon salissa -romaniin,

esimerkiksi se, että, ja tämä alusta lähtien oli tällainen tunnusmerkki tälle kirjalle, mikä pantiin merkille, siis se, että sitä on uskomattoman

raskas lukea ja joku vaikka niin kuin toinen luku tässä kirjassa, tässä on niin kuin eka osa,

siis ekat 450 sivua on tässä, sit täs on toinen luku, niin sitten tässä on tällainen alaotsikko

tälle toiselle luvulle, kuin että "Pukkila kävelee Alastalon salissa peräsohvaan istumaan"

sitten piste vielä sen päälle. Että okei, no tätä on 20 sivua, siis jotakin tapahtumaa, mihinkä oletettavasti menee ehkä niin kuin 5 sekuntia

ja vaikka se kuinka hitaasti kävelisi niin tuskin siihen nyt menee, niin kuin ihan korkeintaan joku 7-10 sekuntia. Toi on niin kuin aika jännä,

että joku tarvitsee nyt sitten 20 sivua kuvatakseen sen, kun joku tyyppi kävelee jossakin salissa peräsohvaan istumaan.

No tääkin on kuitenkin vielä pohjustusta sille, mitä sitten hetken päästä, että jos lukija niin kuin tossa onnistuu menemään eteenpäin,

lähtee tapahtumaan, kun ilmestyy toinenkin tyyppi, keskeinen hahmo, tää on tällainen Härkäniemi, tässä kolmannessa

luvussa, jossa sitten tämä orientoiva alakuvaus tälle kolmannelle luvulle on, että Härkäniemi valitsee itselleen piippua

Alastalon piippuhyllytä ja tuumailee ajankuluksi erinäisiä.

Niin tämä on 70 sivua. No tietysti mä itse en oo tupakkamiehiä ja harvemmin nykyisin

polttelee piippua, mutta kyllä tietysti mun mielikuvitus riittää siihen suht helposti, että joskus on voinut olla tollanenkin

tilanne, että on ollut joku tällainen erityinen piippuhylly ja tietenkin kun tähän elämänvaiheeseen, niin mä oon

pannut merkille sen, että yksi ihmisjärjestyksen, jos näin vois sanoa, tunnusmerkillisiä piirteitä on, että

synnytetään kaikenlaisia arvohierarkioita, että vaikka ne olisi kuinka symbolisia niin ihmiset saattaa olla uskomattoman innoissaan

siitä jostakin arvohierarkiasta. Että näin ollen mä pystyn kuvittelemaan, että voi olla joku siis piippuhylly,

jossakin sitten tuollaisessa vähän herraskaisemmassa maalaistalossa kuten varmaankin tällainen Alastalo nyt

sitten on, ja että sillä piippuhyllyllä olevilla piipuilla on sitten joku erityinen arvojärjestys

ja tämän seurauksena sitten se, minkä piipun sä valitset, muodostuukin sitten statementiksi, jos on muitakin koolla.

No nyt tässä asetelmassa tulee siis mukaan ajatukset, koska lähtökohtaisesti koko se hierarkia on ajatuksellinen

hierarkia itse asiassa. Että marssilaiset tuskin pystyis hahmottamaan sitä.

Ja että jostakin ihan toisesta kulttuurista tulevat

ihmisetkään ei välttämättä pysty hahmottamaan sitä, ehkä me ei pystytä sitä sillä tavalla hahmottamaan,

jos me nähtäis jossakin museossa joku niin kuin piippuhylly, jostakin 1800-luvun kustavilaisesta isommasta maalaistalosta.

Että ihmisillä voi olla vaikeuksia käsittää, että minkä takia kaikki nämä ihmiset niin ku

prälää tollasta pientä laitetta kaiken aikaa. Tai että, minkä takia on relevanttia se, että saako joku tietty

juttu jotakin tietynlaisia symboleja jossakin ajassa 50 kappaletta vai niin ku 500 kappaletta jonakin niin sanottuna vaikka peukutuksina.

Et se sellanen symboliikka, mikä liittyy siihen ilmiselvän järjestyksen kautta, siihen miten ihmiset hahmottaa jonkun todellisuuden

näyttäisikin olevan sitten tämä Alastalon salissa -romaanin yksi maailma, mikä avautuu,

mutta vielä enemmän kuin se niin siinä avautuu kuva suhun itsees sen kautta, kun mä ajattelen nyt tässä siis uudestaan E. Saarista

kaikki nämä vuodet, että siis tämä mun

kappale tästä Alastalon salissa -romaanista, näyttäis, että mä oon ostanut tämän 27.12.1985.

Tää on siis se vuosi, kun mä olin julkaissut Länsimäisen filosofian historian huipulta huipulle,

me oltiin muutettu Pipsan kanssa yhteen, siis se oli niin kuin aivan jotain valtavaa. Mä olin 32v. ja se oli huikeeta, huikeeta aikaa,

niin silloin mä olin ostanut tän jostakin antikvariaatista, ehkä Cecililtä, tosta Hagelstamilta, koska me silloin jo asuttiin täällä Punavuoreessa ja tää mulla on ollut, tämä kirja, mutta en mä ole tätä pystynyt lukemaan.

Nyt mä kuitenkin pystynkin kuuntelemaan sitä ja itse asiassa kuka tahansa voi kuunnella sitä, koska se on Areenassa, Ylen Areenassa aivan huikealla tavalla luettuna.

Tämä on musta aivan ällistyttävää, se, että kuinka joku, joka on niin vaikeasti sisään mentävissä,

kun se on painettuna, onkin niin valtavan mukaansatempaava, kun se onkin luettu,

joka tuo esiin siis sen, että jos mä ajattelen sen vähän niin kun pikkasen kaavamaisesti puhuen,

jos Peter Sengen Fifth Discipline -kirjassa, joka on alun pitäen vuodelta -90, ja siinä on

alaotsikkona suurin piirtein, että "Oppivan organisaation tiede ja taide". Hän esittelee siinä tai tekee aikaisempaa

tunnetummaksi tällaisen "oppivan organisaation -idean", koska hän haluaa vaikuttaa siihen, miten elämä organisoituu.

Se systeemiajattelu, minkä hän siinä tuo keskeisenä komponenttina tässä pyrkimyksessään vaikuttaa siihen, että miten sitten

asiat organisoituvat, on siis se ajatus, että monasti joku kokonaisuus toimii höhlästi, koska ne osat eivät toimi älykkäästi yhteen.

Että sellasta voidaan sanoa vaikkapa, että jos joku ministeriö, siellä valmistellaan joitakin asetuksia, ja sitten on joku hallitus, joka päättää niistä, että minkälaisia asetuksia nyt sitten viedään eduskuntaan

siellä sitten vahvistettavaksi. Ja että on vielä joku taho, joka sitten varmistaa, että se nyt ihan varmasti on laillinen.

Niin ihan selvästi tämä kokonaisuus ei kaikin osin jossakin uudessa tilanteessa ainakaan näytä toimivan

kokonaissysteeminä -- niin on siis sitä maailmaa, mitä Senge tässä kirjassa mun mielestä ihan briljantin huikealla,

myöskin hän kirjoittaa niin valtavan hyvin, tekee ja ne 5 pääkohtaa siinä hänen hahmotuksessaan Fifth Discipline, jossa se fifth

on systeemiajattelu, niin yksi niistä pääkohdista on tällainen, mitä hän kutsuu Mental Models, tavallaan syväuskomukset,

että miten sä mallinnat jonkun jutun. Monasti tavallaan että sä et edes huomaa, että näin tapahtuu - - niin on

yksi näistä viidestä pääkohdasta kuten myöskin sellainen, mitä hän kutsuu Personal Mastery, tällainen

henkilökohtainen mestaruus, että sä pystyt olemaan enemmän tai vähemmän mestari itsesi kanssa.

Että kun mä ajattelen nyt taaksepäin Esa Saarista, mä sanoisin, että ihan selvästi mulla on ollut tällainen

mentaalimalli, joka mentaalimalli niin sitten käytännössä estää mun oman mestaruuteni itseni kanssa kehittymistä tietyissä suhteissa,

koska mulla on sellainen mentaalimalli, joka esimerkiksi sanelee näin, että jos en pysty lukemaan jotakin sivua läpi, niin tämä antaa mulle ihan täyden oikeuden työntää syrjään se mitä tässä niin kuin tavoitellaan.

Että mun ei tarvitsekaan ryhtyä tuohon sen enempää paneutumaan ja et mä vieläkin toistan uudestaan sen, että se,

että joku henkilö ei jotakin Alastalon salissa -romaanissa pysty lukemaan edes yhtä sivua,

niin mä sanoisin, ei ole yllätys, mun on hirmu vaikea kuvitella, että oikeastaan kukaan pystyy lukemaan yhtäkään sivua ilman

sellaista tunnetta, että siinä on jotain sanoja ensiksikin, mitä sä et ollenkaan tiedä, mitä ne sanat tarkoittaa.

Että on aika mahdollinen tällainen mentaalimalli, mikä jollain voi jo olla, se, että jos kirjassa on sellaisia sanoja,

mitä mä en heti tiedä, mitä ne tarkoittaa, niin tämä oikeuttaa mun jättämään tän jonkun kirjan lukematta. Mutta tämä on siinä mielessä

jännä kanta, että kun ajatellaan taas toisesta suunnasta, että monet jututhan on sellaisia kielenkäytön ulottuvuudessa,

että joku ihminen ei välttämättä tiedä, mitä jollain tarkoitetaan ihan tarkkaan ainakaan, mutta se juttu silti toimii.

Siis ajatelkaa tällaista tilannetta, vuosia sitten, kun me oltiin

kapellimestari-säveltäjä Leif Segerstamin ja hänen silloisen puolisonsa Minna-Leenan luona, ja meidän pojat oli, mä sanoisin, ehkä viisivuotiaita. Ja sitten siellä oli olohuoneessa sellainen iso flyygeli,

sitten meidän pojat niin kuin tepasteli kohti sitä flyygeliä. Maestro Segerstam, joka on niin kuin aina innostunut musisoimaan,

niin huomasi tän, että meidän pojat tepasteli kohti sitä flyygeliä,

niin Maestro, koko se valtava olemus, siirtyi sen flyygelin ääreen myös. Ja näin siellä

oli sitten Maestro Segerstam keskellä ja sitten meidän pojat molemmilla puolilla viisivuotiaina, ja sitten se niin kuin valtava joku

Steinway. Sitten Maestro Segerstam kääntyi toisen meidän pojista puoleen ja sanoi, että sä olet tykinkuulat.

Sitten hän kääntyi toisen meidän pojista puoleen ja sanoi, että sä olet tivolilintu. Muistan, kun mä ajattelin, että

siis tivolilintu, että minkäköhänlainen olento on tivolilintu. Mutta meidän pojat jotenkin näytti tajuavan, että mistä on kysymys,

sikäli että, sitten kun Maestro alkoi siinä soitella jotain, niin pojat alkoi kanssa ihan tosi innolla niin kuin soittaa jotain. Ja kun

sitä kuunteli siinä, niin mä pystyin vähän niin kuin kuvittelemaan, että okei, että tossa niin kuin tulee tykinkuulia,

että tossa niin kuin on tollainen tietynlainen niin kuin tivolilintu mukana niin kuin hommassa.

Että tavallaan tällainen mahdollisuus, että joku juttu voisi ikään kuin osoittaa jotain

ilman, että oikeastaan ihmiset käsittää, että mikä se joku juttu, mitä siinä tavoitellaan

itse asiassa edes on, kun sitä ei vielä edes ole, niin näyttäisi olevan yksi mahdollinen pointti

kielenkäytön osalta. Että mähän olen saanut tästä Filosofia ja systeemiajattelu -sarjasta, ehkä ei nyt niin kuin tänä vuonna,

mä en muista yhtäkään tällaista kommenttia kyllä, mutta aikaisempina vuosina aika usein on ollut aina siellä silloin tällöin

sellaisia oppineita henkilöitä yleisössä, jotka ovat protestoineet esimerkiksi sitä, että Esa puhuu uomaelämästä, mutta hän ei

määrittele, mitä on uomaelämä, joka on niin kuin mahdollinen lähestymistapa. Nyt mä en tarkoita, että se olisi

jollakin tavalla väheksyttävä lähestymistapa. Se on vaan, että mun oma pyrkimys kielenkäytön osalta tässä

tavoittelee jotain sellaista, johonka nähden se, että mä en määrittele esimerkiksi, mitä on uomaelämä, niin ei ole

mikään niin kuin vastapointti yhtään enempää kuin se, että tilanteessa, missä Leif Segerstam sano meidän pojille

"sä olet tykinkuulat ja sä olet tivolilintu", olisi ollut hyödyllistä kysyä, miten sä määrittelet tivolilinnun.

Että sen itse tekemisen kannalta, tämä on se pointti,

se oleellinen asia on, että ihmiset ikään kuin ymmärtää riittävästi sen jonkun tekemisen

kannalta päästäkseen sitten eteenpäin enemmän sen jonkun puheaktin kautta, minkä joku toi siihen tilanteeseen.

Ja mä uudelleen toistan, että nyt mä en tarkoita siis tässä sitä, että mikä tahansa, kuinka tahansa epämääräinen puhe, on ihan fine, koska kaikki on aina jossakin tilanteessa.

Että musta se on ihan hyvä pointti vaikka sellainen pointti, että

mitä tarkoittaa yhteiskunnan sulkutila, että jos jotku luottohenkilöt,

jotkut viranomaiset, jotkut sellaiset tahot, jotka on erikseen valittu johtamaan

meitä jossakin kriisitilanteessa kommunikoi jotain, niin kyllä meillä on oikeus kysyä, mitä toi tarkoittaa.

Mut nyt me emme puhu sellaisesta, kun me olemme tämän Filosofia ja systeemiajattelu -tilanteen sisällä. Että monessa tilanteessa sun

oma ajattelu voi mennä eteenpäin jonkun sellaisen sysäyksen kanssa, mihinkä nähden sä et välttämättä ihan tiedä, että mikä

se oli se sysäys sen jonkun mielestä, joka sen sysäyksen siihen toi, että se oleellisin asia, että sä pääset itse

eteenpäin sen sun oman ajattelun kanssa, että siis ajatelkaa se näin vielä, että ehkä voisi puhua jonkinlaisesta kielen osoittelevuudesta

tai osoitteellisuudesta, no ehkä osoittelevuus, siinä on joitakin

kielteisiä sivuvivahteita kenties, mutta että jotain niin kuin osoittamista tapahtuu sellaisessakin tapauksessa,

missä se on jollakin tavalla käsittämätöntä se, minkä kautta se osoittaminen tapahtuu, että jollakin tasolla musta on aikalailla luonteva sanoa kirjasta

Alastalon salissa, että se on monella tavalla ihan käsittämätöntä, mitä Volter Kilpi siinä kirjoittaa, myöskin se, koska sikäli kun mä

pystyn niin kuin sanomaan, niin musta nämä kaikki lauseet ei ole edes kieliopillisia ja että kun mä luin sen pikku pätjän, no tämä on

yhdestä hänen kirjeestään tämä, minkä mä aikaisemmin tässä lainasin, että hänen kirjeitään, esimerkiksi hänen

kustantajille, jotka on valtavan rikkaita, ne kirjeet, niin on julkaistu jälkikäteen, niin tässä pätöksässä, minkä

mä luin, joka on nimenomaan yhdestä kirjeestä yhdelle hänen näistä kustantajista, näistä hänen ymmärtäjistään,

niin tämä lause siis oli, että "mutta nyt onkin käsitteellinen ajatus aivan johdannaisin",

siis johdannaisin, siis ei esimerkiksi aivan johdannainen.

"aivan johdannaisin ja peräti ohennettu ihmisen mielialaelämän ilmentymät." Onks tollaista ilmaisua kuin mielialaelämä ylipäättänsä?

No kyllä mä pystyn sen silti ymmärtämään. Lisäksi mä pystyn ymmärtämään tän, että sanotaan, että "nyt onkin

käsitteellinen ajatus aivan johdannaisin", että se on jollakin tavalla enemmän johdannainen, kuin jos se olisi vain johdannainen.

Ja että kyllä mun taju jollakin tavalla on oikeastaan herkkä sille, että jos joku sanoo vaikka, että "ei paha ole kenkään ihminen, vaan

toinen on heikompi toista", niin tämä on jollakin tavalla eri asia, kuin sanoa, että "ei paha ole kenkään ihminen,

vaan yksi on heikompi toista", että tavallaan meidän kokeminen kielen suhteen pystyy selvästi kuulemaan jotain tollasia eroja, mitkä

vaikka musiikin yhteydessä on oikeastaan aika lailla niin vahvojakin, ihan välittömiä, sellaisia järjestelmä 1 -tasoisia reaktioita meissä

automaattisesti synnyttäviä mutta kielen osalta niin se ei ehkä ole yhtälailla ikään kuin särkevä se kokemus siitä

jostakin, missä jotakin vedätetään jonkun sellaisen suuntaan, mikä tavallaan ei jotenkin saisi tapahtua suhteessa johonkin

niin kuin normistoon -maailma niin on siis sellaista, missä, kun mä sitten

Alastalon salissa -romania oon kuunnellu

ja monta kertaa siis ääneen nauranu, kun se kieli on niin valtavan huvittavaa ja että se on tavallaan niin kuin hämmästyttävää se,

että kuinka siinä kuullussa versiossa mä nimenomaan en jää kiinni sellaisiin mun omiin mentaalimalleihin,

jotka vaatii siltä tilanteelta sellaista, mitä se tilanne ei ole ajateltukaan, että tarjoaa. Että esimerkiksi, jos mun

mieli vaatii, että mun pitää pystyä ymmärtämään jokainen sana, niin mä en millään pysty lukemaan yhtäkään sivua tästä 900 sivuisesta

kirjasta. Nyt kuitenkin, kun mä sitten kuuntelenkin sitä, mä huomaan, että mun mieli ei tuu siihen ikään kuin väliin estämään sitä

tilannetta. Mä oon aika varma, että jotkut teistä on ollut sellaisessa tilanteessa, missä te olette

sanoneet jollekin, että mä oon tässä Esan Filosofia ja systeemiajattelu -sarjalla, et musta se on ihan tosi kiinnostava.

Sit tämä joku sun kaveri esittää varauksellisia näkemyksiä siihen suhteen, että kuinka hyvä nyt se sitten mahdollisesti on.

Et eiks Esal oo niin kuin aika samat jutut vuodesta toiseen ja et kyl muakin kiinnostaa filosofia, kyl muakin kiinnostaa systeemiajattelu

mutta mä itse tykkään enemmän siitä, että mä niin kuin luen sitä, että mä niin ku katson nopeasti ne keskeiset pointit.

Mitkäs Esan keskeiset pointit oli viime luennosta? Sit sä olet sellaisessa tilanteessa, missä sä et kovin helposti pääse

oikeuttaan tälle sun kaverille sitä, että miksi sun kannattaisi, hänen, tän kaverin, mahdollisesti tulla siihen niin kuin ensi viikolla

mukaan, niin heijastelee siis sellasta aitoa ongelmaa, joka tässä kohdassa nyt siis tiivistyy siihen tilanteeseen,

missä joku henkilö ottaa kirjan Alastalon salissa käteen,

mutta hän ei pääse yhtäkään sivua siitä läpi, koska hän vaatii siltä sellaista, mitä siinä ei ole alun alkaenkaan tarkoitus että on.

Ja nyt, jos sitten se henkilö ei pääse siihen pointtiin sisään niin hän ei myöskään pääse siihen erityisyyteen, mikä siihen pointtiin

mahdollisesti olisi sisältynyt, esimerkiksi vaikkapa niiltä osin, joka, mä väittäisin, että useimmat henkilöt, ihan kirjaimellisesti,

useimmat henkilöt, jotka osaa suomen kieltä nyt edes jollakin lailla, pystyy kuuntelemaan hyvinkin helposti tätä aivan niin kuin briljantilla

tavalla toteutettua, Ylen Areenassa, täysin ilmaiseksi kenelle tahansa, kuunneltavissa olevaa Alastalon salissa

-romaanikonaisuutta. Niin sitten ajoittain, kun siinä on joku erityisen, mun mielestä, hieno kohta niin sitten mä saatan etsiä tästä

fyysisestä, painetusta kirjasta sen kyseisen kohdan. Ihan järjestäen se kokemus, mikä syntyy, kun mä luen sitä

tekstinä, on erilainen kuin minkä mä olin saanut, kun mä olin kuunnellut sitä luettuna, mutta tämä seuraava kohta nyt ehkä

tätä teemaa, mitä me nyt just tässä koskettelemme, niin edesauttaa meidän ymmärrystä sitä koskien. Nyt tämä on tällainen

kohta kuin 14. luku, jossa on päästy nyt niin pitkälle vihdoinkin viimein siellä Alastalon

salissa, jonneka on kokoontunut kymmenkunta tällaista tilallista, tällaista paikallista mahtihenkilöä sillä ajatuksella, mikä tällä

Alastalon isännällä, herra Mattssonilla on, joka on, että he sitoutuisi tällaisen erityisen kolmimastoisen purjealuksen

rakentamiseen. Niin nyt ollaan päästy sitten, tämä on jossakin sivulla 600 noin suunnilleen, niin 14. luvun

alussa siihen tilanteeseen, että Alastalo levittää parkin paperit pöydälle. Että hän nyt esittelee, millainen se tulisi tämä

parkki olemaan. Mutta tätä on edeltänyt pitkä Härkäniemi-nimisen henkilön,

joka on just tämä, joka valitsi sitä piippua niin pitkään, aivan huikealla tavalla kertoma tällainen tarinaosuus, tavallaan

tämän kokonaisromaanin sisään upotettu erillinen tarina, joka on niin kuin huikea juttu itsessään, se ikään kuin luo tunnelmaa siellä.

parrastansa. Härkäniemi itsekin muhoili, kun käveli piippuansa vahtimassa piippuhyllyllä ja hyryssä oli

Lamholman, niin kuin monen muunkin suu, mutta eritoten oli Alastalo tyytyväinen,

niin kuin suopavoidetta keloille ennen kuin kiila lyödään

kelkkojen alle ja laiva rytinällä lähtee petiltä, ajatteli hän ja hieraisi kämmentänsä." Okei, nyt jos mä sanoisin, että

no montako sanaa tässä sinänsä, mä sanoisin, aika ymmärrettävässä yhden lauseen kokonaisuudessa on,

niin ensiksikin, "se oli mojakka juttu", mä sanoisin, että oonkohan mä kuullut koskaan sanaa mojakka.

Mä epäilen, että mä en oo koskaan kuullut sanaa mojakka, mutta vaikka mä en oo kuullut koskaan sanaa mojakka, kun

mä olin justin itse nyt kuullut sen jutun ja niin kuin ajatellu mielessäni, että toi on kyllä hemmetin hieno juttu, niin mä

suunnilleen ymmärrän ikään kuin osoitteellisesti, että mitä nämä kuulijat nyt tässä suunnilleen kokee, kun sanotaan, "se oli mojakka

juttu, jonka Härkäniemi nyt oli hellittänyt parrastansa." "Hellittänyt parrastansa", musta sekin on oikeastaan aika hauska kielikuva sille,

että niin kuin joku sanoo jotain, hellittänyt parrastansa, se tulee aika niin kuin lähelle mutta sitten toisaalta se on jotenkin siihen tietynlaisen auktoriteetin, mitä sillä parralla varmaankin symbolisesti haetaan, liittyvää.

"Härkäniemi itsekin muhoili." Muhoili, mä pelkään, että mä en oo koskaan kuullut sanaa muhoili, mutta silti mä sanoisin, että

kyllä mä nyt oikeastaan pystyn ton suunnilleen ymmärtämään. "- - kun käveli piippuansa vahtimassa piippuhyllyllä."

No mä en tiedä, että miksi joku kävisi jollakin piippuhyllyllä jonkun tommosen tavallaan bisnesneuvottelun yhteydessä, mut

mä voin silti kuvitella suunnilleen että sellainenkin voi tapahtua, että aha, tollanen on, no ehkä sellanen sitten voi tapahtua. " -- ja

hyryssä oli", hyryssä siis, olenko mä koskaan kuullut sanaa hyry,

niin ainakaan niin kuin tämän tyyppisessä merkityksessä, mä oon kuullut sen esimerkiksi yhden tunnetun kirjailijan sukunimessä.

Mutta siis oikeastaan, en mä ole ajatellut, että jonkun suu voisi olla hyryssä, mutta silti mä oon oikeastaan niin kuin tässä ympäristössä

ymmärtänyt jollakin tavalla, mitä se tarkoittaa. Siis tämä

pointti, mitä mä nyt ajan takaa tässä, on, että se osoitteellisuus, joka mahdollisesti jossakin on tavallaan käsittämätöntä,

niin sun ei kyllä kannata jäädä tohon kiinni, mutta sä voit jäädä siihen kiinni, jos sulla on sellainen mentaalimalli,

joka lukitsee sut siihen kiinni. Ja tämä on nyt aika kova kohta. Tämän päivän Hesarissa

oli juttu, joka, mä pahoitin siitä niin mieleni, että se oikeastaan niin kuin vaikeutti tätä mun tänpäiväisen tähän

kokonaisuuteen keskittymistä ennen kuin mä keksin, että se oikeastaan liittyy tähän, mitä me tässä olemme tavoittelemassa.

Tämä juttu liittyy tällaiseen nuoreen leidiin

nimeltään Mimosa Sukanen. Mimosa Sukanen tässä kuvattuna tossa Aleksanterinkadulla, jossa on tällainen rakennus,

joka on hyvin erikoinen rakennus.

Siinä on tollaista niin ku kansallisromanttista symboliikkaa kuten tossa takanakin näkyy,

Kalevalasta ammentavaa symboliikkaa, joka siihen rakennukseen on sitten

suunniteltu ja siihen toteutettu. Niin hänellä on ollut tällainen idea, tällä Mimosa Sukasella, kuin että tota Kalevalaa ei ole ihan kauhean paljon hyödynnetty matkailun yhteydessä.

Ja varmaan hän on pannut merkille sen, että Tolkien oli ihan niin ku valtavan innostunut Kalevalasta. Tolkien.

Tavallaan niin ku minimipointti on sanoa, että tossa ihan selvästi on joku semmonen sauma, joka on hyödyntämättä, just nimenomaan

matkailun kannalta, kun ollaan nyt sellaisena aikana, jolloinka matkailuun liittyen, kuitenkin ennen pitkää taas käynnistyy,

niin tarinat on laajalti todettu, että ne on aivan avainasemassa. Ja ilmeisesti oli niin, että jonkun opinnäytteen yhteydessä hän

tätä ajatusta sitten on kehitellyt.

Mutta hän on tällainen henkilö, joka tässä Sokrates-hengessä ei halua, että se joku juttu vaan on idea, vaan että hän haluaa

niin kun viedä sitä eteenpäin. Ja niinpä hän on sitten kehittänyt tällaista matkailuun liittyvää hanketta Kalevalan ympärillä.

Ja kun ollaan niin ku nykyaikana, on aika luonteva sitten, että jos sä toimit vaikkapa jonkun yrityksen kautta,

joka taas puolestaan on yksi meidän keskeinen organisoitumisen muoto, että sitten sä

luot jonkun logon siihen. Niin mitä tässä tilanteessa sitten tapahtuu, on, että jossakin varmaan Espalla sijaitsevassa

asianajotoimistossa pannaan merkille, että hetkinen, että tässähän on niin ku copyright-rikkomus kysymyksessä

meidän Kalevala Koru kannalta. Kalevala Koru, siis jota mä oon pitänyt suuressa arvossa tähän asti, mä olen ajatellut,

että se on yksi meidän tällaisia kansallisia kultakimpaleita, niin tekee tällaisen sikamaisuuden, että

se käynnistää niin ku koko operaation tätä tyttöä vastaan, siis Kalevalaa koskien, joka ei absoluuttisesti kuulu kenellekään,

se on Suomen kansan omaisuutta nyt ja aina --

on esimerkki siitä ilmiöstä, että heti kun on kieli, on myöskin jotain sellaista, että se voikin sitten se kieli itsessään, se yksikkö, mikä

synty, ollakin semmonen artefakti, siis jokin sellainen keinotekoisesti käsiteltävissä oleva ja ulkoisesti osoitettavissa oleva olio, että sen

suhteen voi paitsi lähteä liikkeelle tietty sellainen lukitsemisen prosessi, esimerkiksi, että jokin ei saa tarkoittaa

kuin vain jotain tiettyä.

Niin sen lisäksi, että joku saattaa lähteä omistamaan sen jonkun jutun, jolloin hän pääsee sitten määräämään siitä kaiken kaikkiaan,

et sä voit yrittää ikään kuin varastaa sen itsellesi, ja miksi tämä on mahdollista, no tämä on sen takia mahdollista, että sellanen

inhimillinen järjestys, jonka sisällä me elämme, niin sehän on järkkynyt se inhimillinen järjestys aivan ällistyttävän dramaattisesti

jonkun sellaisen vaikutuksesta, mitä kukaan meistä ei ole nähnyt.

Että joka päivä meidän jokaisen elämä heijastelee jotain sellaista, mitä kukaan meistä absoluuttisesti ei ole nähnyt.

Että joku virus onkin yhtäkkiä huomattu, joka tulee meidän inhimilliseen järjestykseen

jostakin sellaisesta luonnonjärjestyksestä, johonka emme olleet varautuneet, että sellainen edes on olemassa -- niin on siis muistutus siitä, että kuinka valtavan voimakas

todellisuus inhimillinen järjestys on, joka taas puolestaan on Alastalon salissa -romaanin yksi keskeinen pointti,

mun mielestä. Että se, mitä nämä kymmenkunta henkilöä, jotka saapuu sinne

Alastalon saliin, saapuu tekemään, niin he selvästikin toimivat tietynlaisen meidän kannalta vieraan, mutta

silti me pystymme sen tosi helposti hahmottamaan, inhimillisen järjestyksen puitteissa.

Ja siinä inhimillisessä järjestyksessä, minkä me pystymme helposti hahmottamaan vaikka kukaan meistä ei ole ollut tekemisissä

laivanvarustuksen kanssa, kukaan meistä ei ole varmaankaan ajatellut, että mitä tarkoittaa se, että jos ylipäättänsä kuljetetaan kahvia purjealuksilla, että mitä kaikenlaista nyt siihen

mahdollisesti sisältyy 1800-luvulla. Niin me pystymme silti omassa mielessämme aika helposti sen inhimillisen

järjestyksen, mikä siellä lähtee sitten muotoutumaan niiden henkilön kesken niin kuvittelemaan, vaikkapa siitä

suunnasta, että no varmaan jotkut purjealukset on parempia kuin toiset purjealukset, että joillakin pääsee Englantiin asti, mutta

joillakin pääsee vaan niin kuin Tanskaan asti.

Ja että voi olla niin, että kun purjehditaan Englantiin niin syntyy ongelmia, jollaisia ei synny, jos mennään vaan Lübeckiin. Tämä on

melko helppoa. Sitten edelleen voidaan ajatella näin, että varmaan on niin, että jonkun kuljettaminen on kannattavampaa

kuin jonkun muun kuljettaminen. Edelleen voi olla niin, että voi olla joku erityinen instituutio, vaikka tulli, joka on

tarkkana sen suhteen, että mitä sitten johonkin tiettyyn paikkaan niin kuin jostakin tuodaan. Mutta jos on olemassa tulli, on olemassa myöskin sitten erilaisia konsteja, joilla kenties sen tullin pystyykin välttämään.

Ja että sellainen kokonainen maailma piirtyy meidän eteen, mutta se kiinnostavuus siinä on se tietynlainen

rakennettu, hökötyksenomainen, jollakin tasolla mielivaltaisuus, mikä siihen sisältyy,

kun sitä katsoo ulkoakäsin. Ja sen takia me myöskin pystymme näkemään siihen, että mitä kieli voi alkaa ihmiselle tekemään.

Että ulkopuolisena voi ajatella, että miksi tuollaisesta jostakin jutusta voisi syntyä tollainen niin kuin haloo.

Niin mä sanoisin, että aika harva pysty kuvittelemaan ennen tätä päivää, että sanasta Kalevala voi syntyä Suomessa haloo.

Että kuinka voi kuvitella joku, että hänellä on jollakin tavalla omistusoikeus sanaan Kalevala.

Mutta siitä huolimatta jokuhan saattaa olla, hän on valmistunut oikiksesta vaikka kolme vuotta sitten, että hän on niin kuin

aivan uskomaton lupaus siellä jossakin asianajatoimistossa, että hän sai ihan niin kuin todella herkullisen casen,

koska joku lainsäädäntö tää ja lainsäädäntö toi niin kuin sanoo jotakin X ja sä pääset argumentoimaan sitä casea, siinä voi mennä

monta vuotta. Että tästä näkökulmasta siis se ilmiökenttä, mitä me tässä nyt koskettelemme kielen kautta niin

toisessa ääripäässä sisältää sen mahdollisuuden, minkä kanssa mä toivon, että olemme saaneet tuntumaa ja jatkossa saamme

yhä syvempää tuntumaa niin sen työskentelyn kanssa, sanojen kanssa, joka on jotain muuta kuin kuolettavuutta,

jotain muuta kuin sellaista, että joku ikään kuin omii sen jonkun, jotta elämää ei voi syntyä

sitten siitä sanasta käsin. Että siis absoluuttisen varmaa on se, että kuvitellaan hypoteettisesti, että sanaa

Kalevala ei suomalaisen potentiaalisen Kalevala-matkailun yhteydessä saa käyttää.

Jos kuvitellaan hypoteettisesti, että näin todellakin olisi.

Niin se vaikeuttaisi sen Kalevala-matkailun synnyttämistä mutta se Kalevala-matkailun synnyttäminen, mä sanoisin, on

suomalaisen yhteiskunnan etu, että sitä syntyisi. Mut vaikka ei ota kovin voimakasta kantaa siitä, että kuinka hyvä asia se nyt olis suomalaisen yhteiskunnan kannalta että semmosta Kalevala-matkailua syntyis

niin ainakin se olisi jotakin elävyyttä, että siis siinä mielessä siis se sana Kalevala tuotuna johonkin aivan uuteen yhteyteen

voi synnyttää sellaista elävää, sellaista ajattelua, joka on elävää, joka sen seurauksena elävöittää jotain elämää.

Mutta sä voit yrittää estää sen jo alun alkaenkin. Ja tämän takia nyt tämä kysymys meidän kannalta niistä

sanoista, mitä me käytämme, nyt mä oon yksilötasossa, sitä koskien, että onko se joku sana elävä, mitä sä käytät vai onko se

itse asiassa kuolettava.

Että onko itse asiassa niin, että sä kavennat sen sun oman jonkun sisäisen mentaalimallin kautta sitä, että mitä elämä yrittää

sulle tarjota nyt vaikkapa sanojen kautta. Onko kenties niin että esimerkiksi, että

sä lyöt jarrut päälle, sä isket delete-näppäintä, koska se tuli ikään kuin se sana väärästä tuutista, että se tuli vaikkapa

sanallisessa muodossa eikä se tullutkaan puhutussa muodossa, joka olisi siis se mun tilanne Alastalon salissa -romaanin osalta

tai sitä ennen niin Kalevalan osalta, jolloin sitten se vastavoima tässä on sanat esineellistävänä elämäkaventajina.

Huomatkaa, että jos joku sana esineellistävästi, siis tekee esineen kaltaiseksi jotakin,

niin se voi siitä huolimatta antaa yhtä ja toista sille jollekin, mikä sinänsä on esineellistetty ja siinä

mielessä se elämäkaventavuus ei välttämättä huutavasti saman tien paljastu, koska kenties

on niin, että se kaventavuus, mikä siihen sisältyy siihen esineellistävyyteen, leikkaa pois joitakin

mahdollisuuksia, mutta kun niitä mahdollisuuksia vielä ei ole, niille ei myöskään ole välttämättä sellaisia puolustajia,

kuin mitä sitten myöhemmin on kaikille ilmiselvää, että ois pitäny olla. Ja nyt tämä sun itse käyttämien sanojen maailma, niin mehän

avasimme sen viime kerralla sen meidän Mandela-tarkastelun

yhteydessä niin ehkä alleviivatuimmin, kun me tarkastelimme ylärekisterin ajatteluilmiöitä, niin kuin mä sitä

kutsuin, ylärekisterin ajattelu, koska me panimme merkille sen, että sä et voi mitenkään kiistää sitä, etteikö sun oma ajattelu voisi

tapahtua nykyistä enemmän sellaisten viitepisteiden valoissa kuin esimerkiksi vaikkapa kunnioittavuus,

kun vaikkapa läpimurronomaisuus, arvonantavuus, riemu,

niin on olemassa ylärekisterin sanastoa, mutta sen lisäksi on olemassa kaikenlaisissa muissakin ilmaisuissa

ylärekisterin mahdollista sävy maailmaa mukana, ikään kuin ylärekisterin taikahippuja on joissakin ilmaisuissa mukana enemmän

kuin toisissa ilmaisuissa, että joka ainut ihminen kutsuu puolisoaan, jos sä oot naimisissa, jos sä oot avosuhteessa pysyvästi, niin

jollakin tavalla sä kutsut sitä sun puolisoa,

jotkut ilmaisut, mitä sä käytät sun puolisoista sisältää enemmän ylärekisterin taikahippua kuin toiset.

Siis kukaan ei voi kiistää, ettetkö sä ainakin sun omassa ajattelussa vois ajatella jollakin vähän toisella ilmaisulla kuin sä

nyt automaattisesti teet. Se on ihan täysin mahdollista, että sä puhut niistä ihmisistä, kenen kanssa sä oot tekemisissä,

oikeastaan huomattavan esineellistävästi, että se sun tapas puhua, sun tapas siis siltä osin hahmottaa niitä

ihmisiä, keiden kanssa sä oot tekemisissä, saattaa antaa heidät sulle itsellesi siihen sun

kokemusmaailmaan siis niin loppujen lopuksi aika

esineen kaltaisina erotuksena ihmisolentoina. Ja se, että jos se antaa heidät ihmisolentona tarkoittaa,

että heihin liittyy jotain sellaista itseisarvoisuutta, siis jotain sellaista peruuttamattomasti arvokasta, että

sen seurauksena se tapa, millä sä puhut, niin sen tulisi heijastella sitä sun mielessä syvällisesti kokemaa ylärekisterin hahmotusta

niistä ihmisolennoista, keiden kanssa sä oot tekemisissä, että siitä niin kuin elämänprosessista, minkä kanssa sä oot tekemisissä.

Että siis tämä ajattelun ylärekisterin maailma, jota

avasimme Mandela-esimerkin kautta, niin tässä kohdassa tekee siis paluun tähän meidän tarkasteluun ja sen keskeinen

tällainen huutomerkki-sisältö mun mielestä meidän kannalta tässä kohdassa on se, että jos

me haluamme onnistua jossakin sellaisessa toimeliaisuudessa, siis sellaisessa tekemisessä,

joka tosiasiallisesti synnyttää parempaa elämää, niin meidän täytyy kyetä ajattelemaan nykyistä

paremmin, mutta silloin meidän täytyy myöskin kyetä ajattelemaan meidän ajattelua, mutta yksi muoto, missä meidän

ajattelu tapahtuu, on se sanasto, missä meidän ajattelu tapahtuu.

Ja sitä kautta myöskin sitten edes sen mahdollisuuden kokeilu, että joku toisenlainen tapa ajatella hetkellisesti edes voisi toteutua sen

kautta, että sä annat sun ajattelun viipyä, jolloin sieltä voi yhtäkkiä jotakin avautua sellaista, joka viekin sitä

sun ajatusta johonkin toiseen suuntaan, joka siis tapahtuu, tällainen viipyily,

kenties luonnollisemmin ja jotenkin niin kuin inhimillis-sosiaalisesti automaattisemmin sellaisessa

tilanteessa, missä sä oot tekemisissä jonkun toisen ihmisen kanssa semmoisessa yhteisessä paikallisuudessa, mikä

kun toinen ihminen puhuu sun kanssa niin synnyttää, joka on tän suullisen

kulttuurin se perimmäinen tapahtumisen tilanne ja siinä mielessä ikään kuin se alkuperäinen

Alastalon sali. Bonks hyvät ystävät, siihen mä olisin pistänyt pisteen ja kiittänyt tästä teidän keskittymisestä tässä ensimmäisessä

jaksossa. Nyt jälleen breakout roomit siis nää Zoomin kielessä, sivuhuoneet ehkä meidän tiimin kielessä,

on mahdollisia myöskin webcastin osallistujille. Että tääl mä nään 50 sivuhuonetta muodostuu nyt tähän opiskelijaversioon, ja sitten J. Korhonen, joka koronasyistä ei ole nyt täällä meidän kanssa samassa tilassa niin tekee etänä sen siihen edellisen linkin kautta saavutettavissa olevan breakout-maailman

mut mä jatkan siis 17.00 mutta kiitoksia hyvät ystävät keskittymisestä. Mä voisin ehkä mennä muuten

hetkeksi tonne breakout roomiin kanssa johonkin, että heitä Eero mut sinne johonkin mutta nähdään siis viideltä.

Okei hyvät ystävät, me jatkamme, tämä viipymisen teema, mitä mä tossa ekassa jaksossa käsittelin, niin viipyisin siinä vielä ihan pienen hetken.

Huomatkaa, että siis ideana on saattaa jotakin käyntiin. Nythän melko varmasti on niin, että jotkut asiat,

mitä sä saatat käyntiin, niin silloin kuin sä saatat sen käyntiin,

voit tiedostaa, että nyt lähtee hyvä juttu tässä käyntiin. Mutta sitten voi olla sellaista käyntiinsaattamista,

että sulla parhaimmillaankin ainoastaan voi olla jonkinlainen aavistus siitä, että tässä on jotain hyvää juttua nyt lähdössä käyntiin.

Että se liukuma tai kaari, se kehityksen avautuva ilmentyvyys

syntyy vasta muiden asioiden kanssa ja ehkä ajan kanssa ja näin ollen sitä ei ennakolta pystykään niin kuin

ehkä korkeintaan jollakin tavalla aavistelemaan ja ehkä jollakin tavalla toivomaan mutta voi olla, että ei välttämättä edes sitä.

Että voi olla, että sitten se, mitä ilmenee loppujen lopuksi, on ihmeellisempää, kuin mitä olisi voinut kuvitella, kun sitä jotakin sitten

jälkikäteen ajatellen niin saateltiin käyntiin, niin tämä viipymisen

tuotantovoima, jos näin voisi sanoa, on musta kiinnostava ilmiönä

ja näin sitten myöskin mahdollisuudet raivata sille tilaa, että

yksi sellainen kirjailija, jota mä itse oon tässä suhteessa

käyttänyt monta vuotta, ehkä jonkun kaksi, kolme vuotta nytten, niin on

Raakel Liehu. Mä tulin tuntemaan Raakel Liehun

silloin vielä, kun mä olin Helsingin yliopistolla, niin hänen tyttärensä Heidi Liehun

kautta, mulla oli kunnia olla Heidin väitöskirjan ohjaaja Helsingin yliopistolla, siis valtavan luova, rohkea ajattelija, kirjailija, runoilija myöskin Heidi.

Mut Raakelilla on tällainen kokoelma hänen runojaan kuin, siis Runot 1974-1997, sellainen tosi paksu kirja.

Ja se, että se on niin paksu, niin tarkoittaa sitä, että sitä ei ole kovinkaan helppo liikutella, mutta se on mun yöpöydällä auki,

ja sit oikeastaan käytännössä joka ilta niin mä luen yhden runon sieltä.

Ja siinä on ollut mielenkiintoista se, kun mähän en ole mikään siis tavallaan runonlukija jossakin mielessä ollut, niin

se että, kuinka se on rikastanut mun, mä koen, suhdetta kieleen, niin tämä Raakel

Liehun ihan valtavan rikas kieli, mutta varsinkin tässä

hänen runoutensa yhteydessä, hänellä on siis ihan mielettömän hieno Helene Schjerfbeck

-romaani ja muitakin hienoja romaaneja mutta varsinkin hänen runoutensa yhteydessä

ja erikoisesti vieläpä niiden hänen runokokoelmiensa yhteydessä, jossa hän tavallaan rikkoo kieltä periaatteessa,

niin että sanoja on esimerkiksi sillä sivulla siellä täällä ja se on ilmiselvää, että sitä ei pysty lukemaan ikään kuin jonkun yhden

yhtenäisen ajatuksen

tavoittamisen tarkoituksessa. Ja näin mun mieli, kun mä taas toisaalta arvostan Raakel Liehua tosi paljon ja jollakin tavalla

oon ikään kuin virittynyt siihen, että sen ei tarvitse ikään kuin selkeästi avautua sen jonkun yhden runon, minkä mä siinä illalla

luen. Mä jään viipyilemään ihan yksittäisiin sanoihin, ja myöskin sitten, mikä on mielenkiintoista, tietysti se tapa,

mikä Raakelilla joissakin niissä runoissa on, että hän sirottelee niitä sanoja sinne tänne, myöskin avaruudellisesti sille sivulle,

edesauttaa sitä, että siihen voi jäädä viipyilemään niiden sanojen väliin ihan kuin jotenkin katselemaan niitä molempia sanoja,

mistä ollaan tulossa, minne ollaan menossa, ja myöskin sitten yhdellä silmäyksellä avautuu

sekin, että mistä ollaan vähän pidempäänkin tulossa, muutama sana

aikaisemmin tulossa tai rivi tai minne ollaan menossa, niin siis tällainen viipyymisen kanssa työskentely

-asia oli jännä kun sitten mä olen lukenut näitä Volter Kilven kirjeitä, johon viittasin ensimmäisessä jaksossa, ja mistä se yksi lainaus oli,

joita siis on julkaistu hänen kuolemansa jälkeen enemmänkin. Ja sitten siellä on yksi tällainen keskustelu, mikä hänellä

on kustantajansa kanssa, kun hän on harmissaan siitä, että näitä hänen kirjojansa ei kovinkaan paljon myydä ja siinä mielessä

paljonkaan lueta ja tietysti jokainen kirjailija haluaisi, että hänen kirjansa löytäisi lukijat. Ja ihan ymmärrettävä, mistä tällainen Volter

Kilpi, joka mielestään on, ja mun mielestä ihan perustellusti, Aleksis Kiven veroinen siinä suuruudessa, siis hän ei ole mun mielestä

ikään kuin tällainen väärinymmärretty nero -tyyppi vaan mun mielestä hän on aikailla realistinen siihen nähden, että mitä hän on

tekemässä. Niin hän siis käy kirjeenvaihtoa kustantajansa kanssa ja tuo esiin tämän, että kuinka on mahdollista, että näitä ei

myydä kuin tämä jokunen sata esimerkiksi. Ja sitten tämä kustantaja hyvin tyylikkäästi sinällään tuo esiin niitä varauksia, mitä

ihmisillä on näistä hänen kirjoistaan ja tuo esiin esimerkiksi ne runot, mitä niihin sisältyy. Että tässä ei ole puhe nyt

Alastalon salissa -teoksesta, jossa ei oo runoja, mutta joissakin toisissa on runoja, että voisiko niitä runoja nyt kuitenkin sitten

poistaa, niin sitten hän hyvin voimakkaasti, Kilpi, reagoi tähän, että niitä ei voi poistaa, ja sitten esittää siis tällaisen musta aika hienon

näkökulman kaiken kaikkiaan

sitä koskien, että mitä joku tietty runo esimerkiksi siel jossakin kokonaisuudessa kertoo, niin hän kirjoittaa näin, että

"Runorivini, ne ovat mieltä ja ääntä", siis huomattavaa

ääntä, nyt puhutaan kuitenkin kirjoitetusta kielestä, "ne ovat mieltä ja ääntä.

Ajatuskin on aavistettavissa, mutta vain aavistettavissa, ei tavoitettavissa,

niin kuin elämän syvin mieli oikeastaan aina." Musta toi on niin ku aikamoinen

toteamus, että jos ajateltais, että olisi filosofinen luento, sanan filosofia jossakin sellaisessa antiikkisen filosofian

lupauksen mielessä, jossa ideana siis ei ole opetella jotakin valmista sisältöä vaan luoda ikään kuin

sokraattinen tilanne, jossa ihminen voi jollakin tavalla omassa mielessään kytkeytyä johonkin sellaisiin

syvempiin ajatuksiin, minkä kautta sitten se ihminen voi elää parempaa elämää, jos kuvitellaan, että tällainen tilanne olisi jonkun

luennon yhteydessä, niin voisi sanoa, että silloin voisi olla tilanne, että siinä olis mieltä ja ääntä, että se, että siinä on ääntä, olisi

jollakin tavalla osa sitä, joka tekee mahdolliseksi sen, mikä sit se onkaan, mitä siinä toivottavasti syntyy.

"Ajatuskin on aavistettavissa, mutta vain aavistettavissa."

Että jos ajateltaisiin, että voisi olla luento, jossa siis pointtina olisi se, että joku ajatus on aavistettavissa, mutta vain aavistettavissa.

Elikä siis ajateltaisiin, että toi olisi arvokasta, että noin olisi, joka siis ei tarkoita sitä, etteikö jonku energiatalouden luentojen yhteydessä

olisi ihan tosi tärkeitä, että jokainen ymmärtää täsmällisesti, mitä siinä tavoitellaan.

Mutta siinä olisi sellainen toisenlainen mahdollisuus, minkä puoleen käännyttäisiin, että olisi sellaisia ajattelun synnyttämisen tilanteita,

joissa kenties äänellä olisi jokin rooli, jossa se ajatus, mitä tavoitellaan, olisi aavistettavissa, mutta vain aavistettavissa.

Siis nimenomaan ei tavoitettavissa. Ja miksi tämä olisi hyödyllistä? No jos olisi niin, että elämän syvin mieli oikeastaan aina on sellainen,

että se ei ole tavoitettavissa, että se on ainoastaan aavistettavissa. No tämä siis mahdollinen ajatus

olisi jotain sellaista suhteessa mihinkä kenties meidän tässä

yhdessä synnyttämä Filosofia ja systeemiajattelu -kokonaisuus voisi toimia jollakin arvokkaalla tavalla.

Ja jos sitä kysytään, no missä suunnissa esimerkiksi se jokin arvokas sitten voisi toteutua,

niin otetaan vähän vauhtia parista tällaisesta tiedekiinnikkeestä, siis tähän on yksi sellainen, mitä

tämän Filosofia ja systeemiajattelu -sarjan yhteydessä on halunnu, että siinä mukana on sopivassa mitassa,

tämä on myöskin yksi syy siihen, että miksi ne referoivat sivutekstit on otettu osaksi tätä

suoritetta, että niille, jotka tän yliopistosuorituksena tekee, mutta ne tukee sitä pyrkimystä, mikä tässä kaiken kaikkiaan taas sen ihmisen

sisäisten prosessien syntyvyyden suunnalla on, niin kaiken kaikkiaan mulla siis on se, että tässä ois tiettyjä tiedekiinnikkeitä,

siinä mielessä tietynlaisia ikään kuin sisääntuloja, jotka myöskin samalla on jatkoavauksia jollekulle vaikkapa jonkun Sengen Fifth

Discipline -kirjan muodossa

tai vaikka Sengen tosi hienon systeemiajattelun laboratorion 30-vuotisjuhlan yhteydessä Aalto-salissa pitämän luennon kautta, se on

tunnin luento, se on ihan valtavan hieno, että jos pistät Peter Senge YouTubeen ja systems thinking, niin se nousee sieltä kyllä ylös.

Että sitä on katsottu joku reilu 200 000 kertaa. Se on oikeastaan siis kaikista Sengen luennoista, jotka mä tiedän, niin kaikkein katsotuin,

siis globaalisti, tosi tosi hieno. Mutta joku tollanen kirja kuten Carol Dweckin, myöskin suomennettu Mindset -kirja,

jolla on nyt ehkä sitten alaotsikkona ja ehkä toi yleisilmekin antaa sellaisen tunteen, että joidenkin mentaalimallit aika vahvasti

oikeastaan estää sinua

ottamasta tota kirjaa vastaan sillä tavalla kuin se musta kannattaa ottaa vastaan, siis "Menestymisen psykologia" alaotsikkona

tällä kirjalla mutta se perusajatus siinä on musta siis aivan räjähdysvoimaa. Myöskin se on upeasti kirjoitettu, erittäin

lähestyttävä tiedeteos. Stanfordin professori siis kysymyksessä ja hän tekee erottelun sen välillä, mitä hän kutsuu growth mindsetiksi

ja sitten sen välillä , mitä hän kutsuu fixed mindsetiksi.

Ja ehkä siis suomentaen "kasvun asenne" versus "muuttumattomuuden asenne"

tai ajattelu tai tällainen esineellistävä ajattelu, jos sitä ilmaisua käyttää tosta meidän edeltävästä jaksosta.

Niin tämä erottelu on mun mielestä valtavan perustava, koska se saattaa olla,

että sulta itseltäs huomaamatta sä saatat olla yllättävän pitkälti jollakin sun mentaalimalleilla kiinni

itse asiassa tollaisessa jähmettyneisyyksien esineellistävässä ajattelussa itseäs ja itse elämää koskien.

Mä sanoisin, että organisaatiomaailmassa, liike-elämässä, niin tämä on pikemmin sääntö kuin poikkeus,

siitäkin huolimatta, että toki haetaan kasvua, mutta sitä kasvua haetaan vain tiettyjen ulottuvuuksien osalta, kun

sen sijaan monia muita ulottuvuuksia nimenomaan halutaan pitää ihan täysin kiinnitettyinä

ja siinä mielessä esineen kaltaisina, jonka taas kautta niitä pystytään käsittelemään eri tavalla, esimerkiksi numeraalisesti

kuin muuten olisi mahdollista. Joka taas on sitten edullista mekaanisen, asioiden tarkastelun kannalta, se, siinä

jossakin ryhmässä, missä päätetään asioita, kun asioita voidaan katsoa niin numeroiden

kautta ja uskoa, että kaikkein olennainen on nyt meillä tässä hyppysissä,

kun meillä on nämä numerot siitä jostakin asiasta. Niin tämä growth mindset, jota myöskin sitten Dweck kutsuu paikoin incremental

mindset niin oli musta jännä ilmaisu tämä incremental siinä, koska se ikään kuin kuulosti sellaiselle, että oonks mä innostunut tosta,

tavallaan tollanen niin ku vähittäinen, pikku hiljaa, että mä oon kuitenkin sillai ehkä vähän tällainen dramaturginen

henkilö tai tarinallisesti innostunut taipumukseltani -henkilö, että sen takia siis incremental mindset

mulle tuntui siltä, että no haluaisinko mä, että mulla olisi niin kuin incremental mindset.

Mutta huomatkaa, että jos vaihtoehto on fixed mindset, niin silloin itse asiassa

incremental mindset voi olla oikeastaan aika huikeakin juttu, siis se, että sä et myöskään vaadi, että sen jonkun täytyisi olla

dramaattisesti toista, kuin mitä se nykyhetkessä on, jotta sitten voisikin syntyä jotakin aivan huikeata. Että se, että sä viivyt jossain

nyt sitten minuutin ennen kuin sä otat sen sun puhelimen esiin, niin voisi sanoa, että toi on kyllä incremental-muutos.

Että tuskin huomattava, mutta siitä huolimatta se on muutos siis se, että sä katsot kaksi sekuntia ystävällisesti

silmiin sun maskin takaa sitä jotakin henkilöä siinä teidän talon rapussa, niin tollai normiin verrattuna niin kyllä toi on incremental change. Ja siis sen incrementaalisen, siis tällaisen

tuskin huomattavan mutta siitä huolimatta olemassa olevan pienoismuutoksen kautta avautuva näkymä

voi lähteäkin sitten liu'uttamaan sitä sun ajatusta kaiken kaikkiaan, koska ehkä se ero onkin nyt sen välillä, että työnnätkö sä sitä

aavistuksen auki, sitä jotakin ovea, mikä koko ajan ei ollut lukittuna, mutta jos et sä niin kuin lähde sitä avaamaan yhtään niin kyllä se

sitten on sun kannalta sama kuin se ois ollut lukittu koko ajan. Että tavallaan tämä pointti, mihin mä joskus olen yrittänyt viitata sillä

idealla lukemisesta ja kirjojen käyttöliittymästä, että kannattaako aina ajatella, että sun pitää se

koko kirja lukea, jotta se kirja voi antaa sulle rikastetta sun elämän ja sun ajattelun kannalta. Että eks vois ajatella

sellaisella välähdystekniikalla, siis suorastaan tekniikalla, missä siis sä toistuvasti teet jotain,

esimerkiksi että sä vaan otat sen jonkun kirjan ja avaat sen jostain ja sitten annat itsesi hypätä sinne sisään just siitä kohdasta, mikä siinä

nyt sattukaan olemaan ja otat sen syötön vastaan. Se on yksi pointti asettua vastustajan maalille odottamaan ideaalisyyttä

ja toinen se, että sä pyrit tekee maalin tulee kiekko mistä suunnasta vaan ja pomppii se kuinka hyvänsä

niin sä niin kuin pyrit tekee maalin, se on ihan mahdollinen ajattelutapa -- niin on siis se, mihinkä mä tässä

nyt tän meidän tilanteen suhteen niin ehkä rohkenisin kohdistaa vähän sinun huomiota sen suhteen, että mitä sä

melko varmasti oot nyt sit tullut tehneeksi ja miksi näin osittain, no sen takia, että mun luennoimisen tyyli

on vuosien mittaan kehittynyt myöskin, voisko sanoa sen sosiaalisen tilanteen kannalta aika hyväksytysti,

jossa siis se hyväksyvyys, silloin kun ollaan salissa ja siellä on 600 ihmistä, on aistittavissa reaaliaikaisesti, kun

ihmiset eivät näytä ikään kuin hermostuvan siitä, että kukaan ei oikein tiedä, että missä siinä oikeastaan ollaan siinä luennossa.

Että mitä siinä edes käsitellään. Että harvat enää tulee Aalto-saliin

E. Saarisen Filosofia ja systeemiajattelu -luennolle ja vaatii, että siinä käsitellään jotakin tiettyä ennakolta nimettävissä olevaa teemaa.

Niin tämän seurauksena voi olla, että ihmiset siinä sen tilanteen kautta tulevat vähän työntäneeksi sitä jotakin ovea auki jossakin

ehkä-hengessä, mitä normissa he eivät olisi tehneet, mut sit kun se ovi siinä aukeaa niin se tilanne ehkä antaa tällaiselle

viipyyvyydelle siinä raossa vähän tilaa, aivan erityisesti

sen ilmiökentän osalta, ja nyt tulee tää mun toinen tällainen tiedesukellus, toi Dweckin kirja on aika lailla lukijaystävällinen, että

se on sillai tällaisen huippu jenkkiproffan parhaiden perinteiden nykypäivänä mukaista, että koska monet

heistä on siis sellaisia, että paitsi että ne on briljanteja tutkijoita ja scholareja, he niin kuin kirjoittaa tosi vetävästi.

No tämä Mary Helen Immordino-Yang niin tässä kirjassaan sinänsä kirjoittaa upealla tavalla mutta nämä on niitä itse tiedekirjoituksia,

itse tiedetekstejä, niin siinä suhteessa tämä on astetta raskaampaa kamaa noin nopeasti ainakin sinne sisälle hypäten

lukea mutta hän erottelee tässä myöskin muiden tutkijoiden töihin liittyen, Mary Helen Immordino-Yang, niin kaksi tällaista järjestelmää

jota meidän ei tule sekoittaa Kahnemanin artikuloimiin systeemi 1, systeemi 2 tai järjestelmä 1, järjestelmä 2

-erotteluun vaan tässä nyt puhutaankin siitä tilanteesta, ja nyt hän katsoo asetelmaa aivan erityisesti aivotutkimuksen suunnasta,

että silloin, kun sä olet suuntautunut tehtäviin, niin eri aivoalueet välkkyy kun siellä on tietynlaisia antureita,

kuin silloin, kun sä oot suuntautunut sisäänpäin. Ja tietenkin tällainen sisäänpäinsuuntautuneisuus

siinäkin on monia muotoja, jokuhan voi olla, että hän ankarasti mieltii jotakin tiettyä asiaa ja on

siinä mielessä sisäänpäin suuntautunut. Hän on silloin sisäänpäinsuuntautunut suhteessa johonkin tehtävään, joku pulma,

mikä pitää ratkaista. Mut se aidoin tilanne tästä sisäänpäinsuuntautuneisuudesta

on sellainen, missä se henkilö jollakin tavalla vaan on ikään kuin ajatuksissaan vähän niin kuin uppoutuneena niin, että hän pystyy

viipyilemään ihan mitä nyt sitten onkaan siinä, mitä tulee mieleen, jolloin siis se lepotila, missä hän on, on lepotilaa tehtävistä tai

suoritteista, joka siis on siis se tila, missä kun ihminen on nyt vaikka ulkoiluttamassa koiraan, niin hyvinkin henkilölle voi syntyä.

Että sä tavallaan annat itses olla, niin sun mielen,

sun aivojen kannalta aika lailla lepotilassa. No sitten kiinnostava asia on se, että kun katsotaan tilannetta sosiaalisen

tunneneurotieteen näkökulmasta, joka on se, mistä siis Immordino-Yang asioita haluaa tarkastella, niin tämä

lepotila osoittautuu, että onkin aivan ällistyttävän merkityksellinen muun muassa moraalikantoja muodostettaessa,

tulevaisuutta kuviteltaessa ja oman ihmisyyden tiedostamisessa.

Tietenkin intuitiivisesti, jos sä ajattelet, että mitä sun niin kuin ihmisyyttä tarkoittaa,

niin minimihavainto on, että varmaankin se on jotain enemmän kuin vain, että sä suoritat jotakin suoritteita.

Että vaikka sä oot kuinka loistokas suorittaja tahansa, niin kylhän sä nyt sen tajuat, että elämä on nyt enemmän kuin

vaan näitä suoritteita ja tässä suhteessa, niin vois sanoa, että no sen jonkun enemmän tarkasteleminen hyvinkin voi sitten sisältää siitä

sun myöskin aivomassasta että kannattaa ottaa käyttöön sellaisia osioita, mitkä ei ole käytössä silloin, kun sä oot suuntautunut

nimenomaan tekee jotakin fokuoitua tehtävää, mutta tämä tarkoittaa sitä, että niin sanottu lepotila näin ollen

ei olekaan toimeettomuutta, koska se voi olla, että nyt kun sun mieli siinä niin sanotussa lepotilassa on, niin se voi lähteä ikään kuin

käyskentelemään, ja kun se lähtee käyskentelemään, niin se voikin sitten toimia ihan ällistyttävän rakentavasti

myöhemmin osoittautuu niin myöskin joidenkin tehtävien kannalta ja että sä ikään kuin viritit itseäs mutta silloin kun sä viritit

itseäs, sä et tiennyt, että sä virität itseäs. Että sä vaan jälkikäteen ajatellen de facto viritit itseäs.

Et tavallaan sun mieli sai tilaa käyskennellä. Ja kun se sai tilaa käyskennellä, niin se sai myöskin

tilaa sitten muodostaa sellaisia yhteyksiä, joita se ei ois ymmärrettävästi lähtenyt muodostaa niitä yhteyksiä,

jos pointtina olisi ollut esimerkiksi ratkaista joku tietty ongelma, koska sen jonkun tietyn ongelman

ratkaisemisen kannalta se ois ollut selvä sidestepi, että miksi lähteä sinne kuljeskelemaan
kaikenlaisille sivupoluille. Siis täähän on semmoinen ilmiö, mikä vuosien mittaan varsinkin
siinä, mitä mä oon kutsunu Pafos-seminaariksi, siis mun viikon seminaari Kyproksella Pafoksella, jota
53 me
järjestimme tähän mennessä, emmekä tiedä, jatkuuko se, mut joka tapauksessa niitä oli 53, niin
monet sano, kun se kestää viikon,
että niissä Esan luennoissa oli niin kuin hämmästyttävää se, että kun monasti mentiin sivupolulle ja
sitten sivupolun sivupolun sivupolulle,
että sieltä kuitenkin loppujen lopuksi aina päädyttiinkin johonkin pääväylälle -- niin on mun kannalta
ihan
tosi tällainen kaunis kiitos, että mä toivon, että noin just nimenomaan olisi, että me tässä suhteessa
rohkaistuisimme
sen tilanteen mukana myöskin menemään sivupolun sivupoluille, mutta silloin kun sä olet
tietynlaisessa lepotilassa
suhteessa tehtäviin niin tämä mahdollisuus avautuu ja nyt tämän Filosofia ja systeemiajattelu -
luentosarjan sisällä,
toki se on selvää niille, jotka seuraa tätä webcastina ja eivät aiokaan suorittaa
tätä, niin kun tässä kuitenkin on siis se yliopistollisen suorituksen ulottuvuus myös mukana,
niin silti tässä on ihan ratkaisevan tärkeätä se, että näiden luento-osuuksien sisällä kysymys ei ole
jonkun
ennakolta nimettävissä olevan ja sitä kautta myöhemmin tarkistettavan suorittamisesta, siitä siis ei
ole kysymys.
Mutta koska mä sanoisin, että sä melko varmasti kokemuksellisesti aistit, että siitä ei ole kysymys
niin silloin se tarkoittaa
sun kannalta, että sä pääset johonkin sellaiseen tilaan, mitä tässä Immordino-Yang kutsuu täksi
default modeksi, täksi
lepotilaksi, että sä olet jollakin tavalla levossa suhteessa erilaisiin sellaisiin tehtävällisyyksiin, jotka
helposti varastaa sun kaiken
aivokapasiteetin silloin kun sä vain pienessäkään mitassa muistat, että ne on olemassa, jonka takia
myöskin sitten se viipyminen tässä
tilanteessa voi tämän ilmiön kannalta olla ratkaisevan tärkeätä, mutta se on hankalaa toteuttaa
siitä syystä, että Immordino-Yang ja muut tuo esiin sen tosiasian, että sisäänpäin katsova järjestelmä
häiriintyy ihan tosi helposti,
joka on ymmärrettävää, koska olemme luonnonolentoja, että meidän kannattaa olla, jos ajatellaan
miljoonaa vuotta, semmoisia
olentoja, että me kykenemme reagoimaan siihen, jos jotain poikkeavaa ilmenee, että esimerkiksi
että visuaalisesti ilmenee jotain

poikkeavaa niin että me niin kuin saman tien sitten sähköistymme siitä jostakin, mikä poikkes, joku äkillinen ääni, ja miksi näin,

näin siitä syystä, koska se visuaalinen poikkeama voi signaloida jotakin käärmettä ja siis että monet vaarat on sellaisia

että ne on niin kuin itsessään pieniä, mutta siitä huolimatta meidän kannattaa reagoida niihin silmänräpäyksessä.

Niin tämän takia se sisäänpäin katsova järjestelmä

ymmärrettävästi häiriintyy ulkoisista ärsykkeistä, mutta me eletään sellaisessa ympäristössä, jossa ulkoiset ärsykkeet jatkuu

day and night. Että kun sä yöllä heräät, niin sä oot ärsykkeiden alla saman tien, koska sun puhelimes on siinä lähellä,

sinne on voinu tulla jotain, se voi just sillä hetkellä vähän välkähtääkin. Että siis

tämä tehtävään suuntautunut ulospäin katseleva järjestelmä niin ensiksi se voi olla sun kohdalla ylikorostunu.

Se olisi erittäin hämmästyttävää, jos se ei olisi, koska meidän elämänmuoto on niin valtavasti virittynyt erilaisten

tehtävällisyyksien ja suorittamisten ympärille ja jotka siis ne tehtävällisyydet ja suorittamiset, ja tässä mä myöskin

totean yhteyden tähän samaan ilmiöön kuin pikkaisen siihen kosketeltiin ensimmäisessä jaksossa, niin meidän aivot, meidän mieli ei pysty hahmottamaan sitä, että onko joku tehtävä iso vain pieni.

Että se kategorisuus siinä riittää, että se on ylipäättänsä tehtävä, se, että se niin kuin joku vihreä valo jossakin välkähti, niin

saa sut jo suuntautumaan tietyllä moodilla, tietyllä virittyneisyydellä siihen, joka vie sut pois siitä toisesta moodista, missä mahdollisesti suurella vaivalla sen tilanteen synnyttäen

hetki sitten olit ja tämän kaiken seurauksena luultavasti sä olet sekä kulttuurisista syistä että sitten sen, miten sun elämä on organisoitunut aiheutuvista syistä ylenkatseellinen sun omaan sisäänpäin katsovaan järjestelmään

siis ylenkatseellinen siinä mielessä, että sä elät sellaisessa kulttuurissa, jossa ihmiset ei hirmuisesti vaihda keskenään niitä

merkityksellisiä näkökulmia, jotka liittyy jollakin tavalla siis sellaisiin syvempiin ihmisen sisäisyyden ilmiöihin, joihinka henkilö voi jonkun reflektoinnin seurauksena saada yhteyttä.

Että sä et saa kerta kaikkiaan niistä prosesseista, mitkä sun sisäänpäin katsova järjestelmä tuottaa, niin sä et saa siitä

Instagram-kamaa. Että sun on niin kuin erittäin vaikea johonkin WhatsAppiin kirjoittaa jotakin briljanttia, joka niin kuin sähköistää

porukat ja sitten samanaikaisesti sen kanssa sun ulkoinen todellisuus on tosi voimakkaasti erilaisia ulkoisia ärsykeitä siten

synnyttävä, että sen seurauksena vaikka sä oisit onnistunut olemaan hetken aikaa tollasessa sisäänpäin katsovan järjestelmän puitteissa

liikenteessä niin se häiriintyy. Sitten sen lisäksi, ei tollaista mielen vaeltelua laajalti pidetä arvokkaana.

Että se, jos mä sanon sen vähän toisesta suunnasta, nyt me olemme luentomuodon puitteissa, kun tässä toimimme, olemme yliopistollisen luentomuodon puitteissa vielä niin kuin tarkemmin puhuen, no nyt

yliopistollisessa luentomuodossa lähtökohtaisesti idea on käydä läpi luennoitsijan

toimesta sisältöjä, jotka oletettavasti on sellaisia, että hän hallitsee ne sisällöt niin

sellaisella tavalla, että osallistujien kannattaa sisäistää ne sisällöt, mitkä tämä puhuja hallitsee. Just Aalto-yliopisto, siis siellä on aivan

fantastista asiantuntemusta, aivan niin kuin huikeata maailmanluokan osaamista. Että sä meet sinne jonnekin professori

Lundin luennolle, niin sun kannattaa kuunnella, mitä hän sanoo sen sijaan, että sä annat sun niin kuin mielen vaellella sinne tänne,

mutta tämä meidän pyrkimys on erilainen. Että tämä meidän pyrkimys on sellainen pyrkimys,

jossa sun mielenvaeltelu nimenomaan on hyödyllistä ja miten se sitten on hyödyllistä, no sitä ei tiedä siinä hetkessä,

kun se tapahtuu, koska sen koko pointti on, että jotakin saattaakin sitten pohjustua ja tietyllä viiveellä jotakin sitten ilmenee.

Että joku juttu, mikä ilmenee viiveellä,

no mä oon huomannut, kun mä oon valmistellu tätä Filosofia ja systeemiajattelu 2021 -sarjaa nyt ajatellen, että tämä on

viimeinen kerta kun mä pidän tän Otaniemessä tai nyt tässä tapauksessa Zoomin läpi mutta Aalto-yliopiston professorina, niin

on aiheuttanut sen, että on myöskin sitten esittäytynyt mun menneisyydestä kaikenlaisia juttuja ikään kuin tarkasteluun,

että jotenkin mun mieli on jäänyt viipymään johonkin, mikä on pulpahtanut jotenkin esiin,

niin vaikka -80-luvulta, ja sitten se joku juttu, mikä on pulpahtanut esiin niin kuin -80-luvulla, on sitten mahdollistanut sen,

että se joku juttu, mikä 80-luvulla jäi ihan syrjään mulla, niin kuitenkin yhtäkkiä löytääkin tiensä siitä keskiöstä nyt.

Ja näin sitten jotain voi lähteä siinä nykyhetkessä syntymään.

Tämän kaiken voisi ehkä vähän toisella tavalla ilmaista seuraavasti, ja nyt mä tässä

hyppään sellaiseen kohtaan, joka, tää niin kuin liikuttaa monella tavalla mua, että kun mä tulin opiskelemaan Helsingin yliopistoon teoreettista filosofiaa niin teoreettisen filosofian professori oli Oiva Ketonen.

Hän oli hyvin tällainen tavallaan pelottava hahmo, erittäin no nonsense.

Kun ensimmäisenä opiskeluyksynä mä sitten ilmoittauduin hänen kurssilleen,

siis juuri aloittaneena opiskelijana, niin tälle niin kuin silloin sanottiin cum laude -kurssille, oli approbatur-kurseja, cum laude -kurseja

ja sitten joskus harvoin laudatur-tasoisia kurseja, niin hänellä oli tieteenfilosofian kurssi, cum laude -tasoinen

kurssi, niin sitten mä ojensin hänelle mun opintokirjan, joka oli se käytäntö

silloin, kun luentosarja alkoi ja kysyin, että mä olen aloittanut nyt tänä vuonna, että voinkohan mä osallistua tähän. Niin

professori Ketonen sanoi, että kyllä te voitte tähän osallistua, jos luulette pärjääväne.

Että hän oli siis no nonsense.

Sitten se oli tällainen suuri kokemus mulle, kun mä suoritin sen ainoana kolmosena niistä kaikista suorittaneista sen kurssin.

Ja sitten mä tutustuin häneen ja sitten aikasessa vaiheessa pääsin siihen filosofian laitoksen toimintaan ensin

logiikan laskuharjoitusten yhtenä pitäjänä ja sitä kautta sitten tuntiopettajana ja sitten muissa rooleissa.

Mutta mä huomasin, että mä oon niin kuin siellä Alastalon salissa nyt jälkikäteen, että mä olin saapunut johonkin mahtipaikkaan,

siis sellaiseen mahtipaikkaan vieläpä, jossa mä koin, että mä voin kasvaa, että siis tavallaan tollanen mahtipaikkahan voi olla

sellainen mahtipaikka, että se mahtipaikka haluaa näyttää mahtiaan. Että se on siinä mielessä fixed ikään kuin siihen omaan ideaansa,

mutta toisaalta joku mahtipaikkahan voi olla sellainen mahtipaikka, että sen koko idea on se, että ihmiset kasvaa täällä.

Että se mahti kohdistuu siihen, että se rohkaisee ihmisiä luottamaan elämän suuren kantoaaltoon.

Että me tulemme niin kuin turvaksi. Tästä näkökulmasta, jos ajatellaan vähän metaforisesti, mä sanoisin, että suomalainen

yhteiskunta on ollut enemmän mahtipaikka tässä positiivisessa mielessä kuin vaikka Yhdysvaltojen, siis maailman

johtavan maan yhteiskunta on ollut mahtipaikka, että jossa ne auktoriteettihahmot, jotka määrittelee

sen paikan, on reiluja, että ne on oikeudenmukaisia, että ne huolehtii siitä kokonaisuudesta ja kaikista.

Että se on tässä mielessä se mahti on ikään kuin inklusiivista mahtia ja sen ohella

kasvuun suuntautunutta mutta ei kasvuun siinä merkityksessä, minkä sen mahti itsensä määrittelee.

Niin mä huomasin siis, että mä oon tällaisessa mahtipaikassa. Ja siis vieläkin, kun mä mietin sitä kokemusta,

niin mä siis niin kuin liikutun siitä. Koska se oli niin paljon sattumanvaraista,

jos ajatellaan kaiken kaikkiaan, mutta ennen kaikkea sellaista, mikä ei niin kuin minkäänasteisesti riippunut Esa Saarisesta. Että mä olin

ihan täysin niin kuin sen armoilla tässä mielessä, että se olisi voinut olla jotain muuta kuin nyt se de facto oli. No professori Ketonen jäi

eläkkeelle jokseenkin niin pian kuin hän pystyi jäämään eläkkeelle. Hän halusi kirjoittaa suomeksi ja vapaana niistä viran velvotteista.

Ja sitten nuori matematiikan, siinä vaiheessa apulaisprofessori Ilkka Niiniluoto,

nimitettiin virkaatekevänä hoitamaan sitä professori Ketoselta auki nyt tullutta teoreettisen filosofian professuuria.

Ja näin sitten kun mä väittelin vuonna -77 joulukuussa, niin Ilkka oli kustoksena,

professori Hintikka on siinä, näkyy pikkaisen tossa kuvassa, niin oli vastaväittäjänä, no se oli silloin järjestelmässä mahdollista.

Ja nyt jälkikäteen ajatellen, niin nämä kolme henkilöä määritteli siinä, voisko sanoa, siinä mun

henkilöhistorian Alastalon salissa, sen luotettavuuden tukipilariston, joka ei niin kuin koskaan horjunut.

Että sitten myöhemmin, siis Ilkka, mä olin tutustunut häneen silloin ensimmäisenä opiskeluvuonna myös,

niin sittemmin hänet nimitettiin siihen Ketosen virkaan ja hän teki siitä Ketosen virasta käsin sitten, ja sehän jatkuu edelleen, hän on nyt akateemikko, Ilkka, siis aivan ainutlaatuisen elämäntyön.

Mutta Ilkka aina tuki mua. Että mulla oli kunnia olla sitten,

kun hän oli professori, mä olin hänen niin sanottu yliassistentti monta vuotta, mutta tämä ajatus siitä jostakin mahtipaikasta,

jostakin sellaisesta, missä toimivien tahojen oikeudenmukaisuuteen ja reiluuteen ja siihen, että kokonaisuudet otetaan huomioon

niin voi luottaa. Niin se on järjestyttävää, jos ihminen tollasen ympäristön löytää.

Ja nyt tässä romaanissa Alastalon salissa

ne henkilöhahmot, jotka sinne sitten esittäytyvät

niiden erilaisten sisäkertomusten kautta

mutta toisaalta myöskin sitten niiden erilaisten tapahtumien kautta, jotka sinällään siinä suoranaisesti eivät tapahdu, mutta jotka

kuitenkin tehdään lukijalle tiettäväksi, kautta ilmenee, että nämä on aika pitkälle tällaisia hyvinkin meille

jokaiselle tuttuja henkilötyyppejä. Että joku on kaunaisempi kuin muu,

joku on pikkuisen ovelampi jossakin kuviossa kuin joku toinen on. Mutta kaiken kaikkiaan he kuitenkin niin kuin pyrkii

sitten loppujen lopuksi johonkin sellaiseen yhteiseen hyvään, minkä nähden vois sanoa, että no kylhän toi on sellainen oikeastaan

yksi tapa ajatella ihmisen elämää, missä on niin kuin tiettyä kantavuutta. Että pyrittäis johonkin yhteiseen hyvään

ja sitä kautta myöskin sitten se kysymys, joka mulle luonnehtii professori Ketosta tai sittemmin akateemikko Ketosta,

me aina sanottiin Pipsan kanssa, kun hän tuli sitten meidän perheystäväksi, niin tähän jollakin tavalla tiivistyy se

Ketosen hahmo, tähän lauseeseen: "Mikä tässä on fundamentaalista?"

Tietysti osana hänen ehkä tällaista pohjalaista tavallaan talonpoikaisuurevuus-hahmoa, mutta siis se tarkoitti, kun hän otti

jonkun niin kuin 500 sivuisen malliteorian niin kuin valtavan opuksen käteen, niin kysymys, mikä tässä on fundamentaalista, niin

teki muhun suuren vaikutuksen, että tavallaan noin voidaan lähestyä asioita, että mikä tässä on fundamentaalista.

Ja nyt tämä kysymys siitä, että mikä tässä on fundamentaalista, on siinä suhteessa musta fundamentaalinen kysymys,

että on aika lailla selvää, että kaikenlaista sellaista tarjoutuu meille tarkasteltavaksi, josta me tiedämme ihan täysin varmasti,

että se ei ole fundamentaalista.

Mutta se siitä huolimatta saattaa sisältää aikamoisia täkyjä, että sä saatat siellä aikamoisen bad romancen saada käyntiin

sen jonkun jutun kanssa. Ja siis tässä suhteessa, jos ajatellaan uudelleen Sokrateen hahmoa, niin

Sokrateen hahmon kannalta ehkä kaikkein tärkein yksittäinen teksti on Platonin teksti Apologia.

Vähän tavallaan nyky-ymmärryksen kannalta ajatellen pikkasen hassu nimike, koska se kuulostaa ikään

kuin kysymyksessä olisi jollakin tavalla anteeksipyyntö, kysymyksessä ei ole anteeksipyyntö,

joka esimerkiksi tässä suomennusten kootussa teoksessa niin on ensimmäisessä osassa, siis Platonin

kaikki teokset, mitä tiedetään, että on olemassa, on suomennettu korkeatasoisella tavalla. Tässä

Apologiassa, joka kuvaa sen tilanteen, kun Sokrates on syytettynä tietyistä asioista

Ateenassa. Ja sitten, niin kuin me tiedämme, sitten tämä syytös ensin johtaa tuomioon, mutta sitten kun siinä on edellisenä

vaiheena se, että no, mikä sitten on tuomion sisältö,

mikä on se rangaistus, mikä hänelle määrätään, niin sitten

tapahtuu erilaisia asioita, minkä seurauksena sitten se, mitä hänelle määrätään, on kuolemantuomio. Että tavallaan se pallo kasvaa

just sellasella logiikalla niin kuin tollaset pahat pallot saattaa kasvaa, että tässä tapauksessa 30 henkilöä äänesti Sokratesta vastaan

viidestäsadasta. 30. Se tavallaan meidän kannalta, kun katsotaan kaukaa niin ei nyt iso juttu oo, että miksi ne ei olisi voineet äänestää

toisinkin noin 30. Niinpä niin. Ja ei se nyt niin isosta ollut kiinni alun alkaenkaan toi Trumpin nousu.

Ja että kaikenlaista voi tapahtua. Meilläkin on kohta kunnallisvaalit

ja kaikenlaista kiukuttelua voi tapahtua, kaikenlaista flirttailua voi tapahtua, että on hyvä antaa pikku näpätys Sokrateelle

-tyyppinen ajattelu on ihan mahdollista. No sitten tässä kuitenkin, kun on tämä Apologia-

teksti, siis sisältää Platonin ylöskirjoittaman kuvauksen tästä oikeudenkäynnistä niin

täällä Platon kirjaa, että oikeuden edessä Sokrates sanoo näin:

"Voi sinua hyvä mies, olet viisaudestaan ja voimastaan kuullun mahtavan Ateenan kansalainen etkä yhtään häpeä. Haalit

itsellesi rahaa, mainetta ja kunniaa, minkä kynnelle kykenet, mutta viisaudesta, totuudesta ja sielusi parantamisesta

sinä vähät välität etkä vaivaa sillä päätäsi ollenkaan." Niin tämä, no ehkä sitten vielä

toinen kohta: "Kierrän kaikkialla vakuuttamassa teille nuorimmasta vanhimpaan, että sielun saamisesta mahdollisimman

hyväksi täytyy välittää ennen aineellista hyvinvointia ja rikkautta ja enemmän kuin siitä.

Minä sanon kaikille näin: Vauraudesta ei synny hyvettä, mutta hyveestä syntyy vaurautta ja kaikkea mahdollista hyvää niin

yksityiselle ihmiselle kuin valtiollekin." Niin siis tämä ajatus siitä, että sun mieli

inspiroituu jostakin, jostakin niin kuin mielikuvituksellisen voiton tekemisestä joillakin kryptovaluutoilla,

siis mä toivon, että mä ymmärsin väärin sen, mitä mä luin tänään

näistä Bitcoineista, näistä kryptovaluutoista Helsingin Sanomista,

kun mä olin niin kuin lukevinani siellä, että, no se oli tiedossa, että näitä ei voi käyttää maksuvälineenä,

mutta niiden niin sanottuun louhimiseen käytetään energiaa yhtä paljon kuin Argentiina käyttää, ja että

sitä louhintaan tarvittavaa energiaa näille tietokoneille, jotka rouksuttaa niitä kryptovaluuttoja, niin niitä pyöritellään

kehityksissä ja Kiinassa niin aika lailla niin kuin hiilen voimalla.

Niin voisi sanoa, että kaikista mahdollisista tavoista, millä tällainen ihmiskunta voi tuhota itsensä,

vois sanoa, että kyllä tämä on aikamoinen, että käytetään energiaa niin, että ilmakehä tuhoutuu, jotta jotkut henkilöt voisi

sitten jollakin spekulatiivisella valuutalla, mitä ei voi käyttää maksuvälineenä missään, niin tehdä voittoja.

Jos siihen nähden kysyy, mikä on fundamentaalista, voisi sanoa, että no ainakin yksi, mikä olisi fundamentaalista

että elämä niin kuin jatkuisi sata vuotta tästä. Että tavallaan musta toi ei oo ehkä sellainen asia, josta ihan

niin kuin kauheesti debattia tarttisi käydä, mutta kun hankaluus on se, että niissä

välittömissä tilanteissa, mitä syntyy, niin ne välittömät tilanteet itsessään synnyttää erilaisia sellaisia

kissanhännänvetoja, erilaisia toinen toistaan kummallisempia, ulkoa katsoen,

hullunkurisuuksia, joissa sitten tietysti ihmisen myöskin kaikennäköiset viheliäisyysvoimat

saa momentumia, että kaiken sen seurauksena sitten, kun menee johonkin sellaiseen ihan toisenlaiseen ympäristöön, kuin missä itse

elää niin kenties sä näet tähän kokonaislogiikkaan, joka on fundamentaalista, tässä tapauksessa

vaikkapa siihen, että mitkä kaikki voimat voi yhtäkkiä viedä aika hullunkurisesti

sitä kokonaisuutta aika kummallisiinkin suuntiin niin vaikka jonku piipputelineen voimalla. Ja että tavallaan se ihmisenä

olevuuden symboliherkkyys ja sen inhimillisen järjestyksen mukana kaikenlaisiin kummallisuuksiin lumoutuneisuus

voi aiheuttaa sen tilanteen, että ihmiset täysin irtautuu siitä, mikä on fundamentaalista. Että jos sä ajattelet, kun katsotaan

Pohjois-Amerikan Yhdysvaltoja, tää on siis maailman johtava valtio,

joka siis edelleenkin keskeisiltä osiltaan sisältää sen tilanteen, missä valhe on keskeinen tekijä koskien presidentinvaaleja.

Se on niin kuin aivan henkeäsalpaavaa, että jos joku on fundamentaalista niin se, että vaalijärjestelmään voidaan

luottaa ja jotta siihen voidaan luottaa, ihmisten täytyy tunnustaa se tosiasia, että mikä se vaalin tulos on, kun se on tehty.

Ja siis tämä Ketosen kysymys tässä mielessä, huomatkaa, niin on näennäisessä ristiriidassa sen
prinsiipin kanssa, mitä me

alkuosassa tätä kokonaisuutta tarkasteltiin siis viipyvyytenä, mielen kuljeskeluna, jotka tavallaan
muistuttaa siitä,

se meidän aikaisempi keskustelu, että kaikenlaista voi ilmetä sellaista, että sulla on hyödyllistä antaa
sun mielen mennä mukana

siihen johonkin kaikenlaiseen, mutta loppujen lopuksi kuitenkin pitää pystyä kysymään itseltään ja
toisilta siinä

kokonaisuudessa, minkä sä jaat toisten kanssa, mikä tässä on fundamentaalista, että mikä on
fundamentaalista, kun elämme tätä

korona-aikaa. Et sulla on kaikennäköistä, joka on inconvenient, ja sä kenties oot jossakin suhteessa
huonommassa tilanteessa kuin joku

toinen on, mutta mikä on fundamentaalista, niin on siis mahdollinen kysymys. Ja nyten tämä
kysymys mielessä niin

mä haluaisin sanoa kaksi asiaa.

Yksi asia on yhtäältä se, että

kun mä mainitsin, että se 70-luvun Helsingin yliopiston filosofian laitos oli valtava mahtipaikka juuri
siinä kauniissa muodossa

mitä mä koen, että tämä Alastalon salissa joiltakin osin symboloi,

mutta sitten kaikenlaista tapahtu,

ja sitten mä jätin Helsingin yliopiston filosofian laitoksen.

Ja mä koin, että mä en halua olla missään yliopistossa, koska mä koin, että mä pystyn elättämään
itseni yliopiston ulkopuolella

ja toimimaan sellaisena filosofina ku mä haluan toimia, siis puheen kautta, oikeastaan paljon
paremmin yrityksissä,

organisaatioissa, Pafos-seminaari oli meneillään silloin ja me järjestettiin itse tilaisuuksia ja niin päin
pois. Että mä en tarvitse sitä,

mun mielestä Yliopiston kaventuutta. Mutta sitten Teknillinen korkeakoulu ja Raimo Härmäläinen
keksivät sen idean, että mä tulisinkin Otaniemeen, joka sitten 2001 toteutu.

Ja nyt kun mä ajattelen taaksepäin, niin onhan se Teknillinen korkeakoulu, systislabra silloin ja
sittemmin tuotantotalouden laitos,

missä mä olen ollut, niin sehän on ollut mulle tällainen toinen mahtipaikka. Ja just tässä kauniissa
mielessä, mutta

sitten on vielä kolmas mahtipaikka. Ja tämä kolmas mahtipaikka liittyy siihen, että jotkut jutut, mitä
sun elämään tulee,

jotka rikastaa sua niin voi olla sellaisia, että sillä hetkellä, kun sä rikastut siitä, niin sä aika lailla tiedät, että sä rikastut siitä,

mutta sitten voi olla, että sä hanaat tosi paljon vastaan. Ja niitä erilaisia syitä, miksi sä hanaat vastaan, niin voi olla jälkikäteen

tosi vaikea edes tajuta, miksi sä hanasit siinä vastaan.

Mutta yleisesti ottaen mä sanoisin, että se perus ristiriita syntyy siitä, että mihinkä joku ihminen funktionaaliossa mielessä tähtää,

mikä on niin kuin se suoriteavaruus mihin hän on suuntautunut,

usein on ristiriidassa sen kanssa, että mitkä ovat sitten sen lähielämän veloitteet, vaatimukset ja mahdollisuudet erityisesti

jos siellä on lapsia. Ja näin voi syntyä sitten sellaista jännitettä siihen lähielämään,

että sä et tajua, missä mahtipaikassa sä olet kasvun kannalta de facto vaan sä haluatkin sitten singahtaa johonkin sun kannalta

iisimpään ympäristöön, koska se iisimpien ympäristöjen kanssa elävyys, niin sehän on myöskin tän virtuaalimaailman valtava

lupaus, että joka kerta, kun sä avaat sen instagramin, joka kerta, kun sä avaat minkä tahansa näistä some-sovelluksista

niin jollakin tavalla lupaa jotakin sellaista keveyttä, että sä pääset sinne aallonharjalle,

joka on jotakin toista, kuin missä tilanteessa sä olet siellä paineen alla perheen sisällä, niin

tästä näkökulmasta niin mä haluaisin tällaisella runolla päättää, no tämä ei ole mikään mestariruno.

Että mä en oo sellainen erikoinen runonlukija ollut, runojen lukija niin kuin mä sanoin, vaikka mä oonkin Raakel Liehua lukenut joka päivä

käytännössä muutaman vuoden tässä, mutta en mä silti niin kuin mielestäni ymmärrä ikään kuin runoutta kauhean hyvin.

Mutta sitten mä aloitin myöskin tehdä sillä tavalla, että kun Pipsa usein tulee myöhemmin kuin mä nukkumaan, että mä lähetän

hänelle, jos hän ei ole tullut sinne samaan aikaan kun mä oon mennyt, niin mä hänelle lähetän sen niin ku tekstiviestin,

koska mä oon yksi näistä, jolla on se huono tapa, että mä vien kännykän sinne mun sängyn viereen.

Mä käytän sitä siis herätyskellona. Mä oon nyt kirjoitellut näitä, en mä tiedä, onko näitä 1000, siis joka päivä, ne on joskus pidempiä ja joskus lyhyempiä.

Viime yönä mä kirjoitin kello 01.47 seuraavasti: "Kun nyt elämäni lähestyy loppusuoriaan,

näen kirkkaammin ja kirkkaammin, kuinka ääretön on sinun viisaurakkautesi ollut

transformatiivisena voimana, pohjoisnapana vipurivoitsiville esuli-hevosille.

Mihinkään en olisi päässyt, mitään suurta saavuttanut, saavuttamisen arvoista,

jos ei Taivaan isä olisi lähettänyt sinua, ainokaistaan,
kaitsemaan tätä lammassutta, tahdon kameleonttia,
ja Sinua rakas kiitän. Sinulta anteeksi pyydän. Sinusta unelmoin ja Sinua, vain Sinua rakastan,
kun viimeinen suora päättyy. Hyvää yötä rakas, I love you, kaipauksella miehesi Esa. Siis se on tämä
ajatus siitä, että se sun kasvun mahtipaikka, se missä se kantoaalto on suurin,
niin se voi vaatia sulta niin kuin oikeesti sellasta incremental mindset, Dweckin mielessä, sellaisia
asioita koskien, mihinkä
nähdessä ei ollenkaan ole tullut sulle mieleen, koska ne koskettaa sua inhimillisessä mielessä
niin syvältä ne haasteet,
vaikkapa välittää jostakin toisesta ihmisestä sellaisilla tavoilla, mitkä ei sulle tule mieleen, jotka ei
sillä tavalla ole
sulle luonnollisia, mutta jotka ennen kaikkea eivät ole jotenkin suoritusellisesti ei nautinnollisia
eikä myöskään jotakin gloriaa synnyttäviä. Niin se on mihin mä tän meidän Alastalon salissa -
kokonaisuuden
olisin halunnut päättää ja taas kiittää tästä keskittymisestä läpi tämän kokonaisuuden. Nythän me
jatketaan tästä eteenpäin
ilman taukoja joka keskiviikko. Että mä odotan innostuksella, että näemme jälleen viikon päästä. Ja
nythän tässä
on vielä mahdollisuus noihin sivuhuonekeskusteluihin, että heittäytykää sinne joksikin aikaa ja sama
koskee myöskin
webinaariosallistujia, mutta kiitoksia tästä ja parhainta jatkoa ens viikkoon ja kestäkäämme korona
yhdessä.